

Sveučilište u Zagrebu

Pravni fakultet

Rule of Law Education (ROLE) Croatia 2023.

Zagreb, 5. travnja 2023.

Odbor za poticanje izvrsnosti

Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Trg Republike Hrvatske 3
10 000 Zagreb

Prijava za dodjelu Rektorove nagrade za akademsku godinu 2022./2023. za društveno koristan rad u akademskoj i široj zajednici

Poštovani,

sukladno članku 3., stavku 1., točki f. Nagrada za društveno koristan rad u akademskoj i široj zajednici (na prijedlog čelnika sastavnice ili Rektora) Pravilnika o dodjeli Rektorove nagrade, predlažemo za prijavu Projekta *Rule of law education* (ROLE) u organizaciji skupine studenata u okviru organizacijskog odbora ROLE-a i članova studentske udruge ELSA-e Hrvatska. U prilogu dostavljamo obrazloženje i dokaze za obavljen rad.

Unaprijed zahvaljujemo.

S poštovanjem, Niko Anzulović Mirošević, Dominik Mršo, Ana Šapina, Nina Dalipi, Paula Bačić, Franjo Dumančić, Lovro Matic, Dina Peričić. Lucia Šarić, Lovro Saraf, Jan Ivasović, Ivan Modrić, Fran Mršo

1.	NAZIV PROGRAMA, KATEGORIJA, CILJ	4
2.	SAŽETAK I UVOD	4
3.	ORGANIZACIJSKA STRUKTURA	5
3.1	SHEMATSKI PRIKAZ	5
3.2	STUDENTI SUDIONICI	6
4.	MJESTO I VRIJEME ODRŽAVANJA	6
4.1	HODOGRAM I REZULTAT ODVIJANJA – SHEMATSKI PRIKAZ	6
5.	OPIS PROJEKTA	7
5.1	VAŽNOST ZA DRUŠTVENI INTERES U AKADEMSKOJ I ŠIROJ ZAJEDNICI	7
5.2	PARTNERSKA SURADNJA	8
5.2.1	PREDSTAVNIŠTVO U HRVATSKOJ – EUROPSKA KOMISIJA	8
5.2.2	PUČKA PRAVOBRANITELJICA	9
5.2.3	FORUM ZA SLOBODU ODGOJA	9
5.2.4	MARA SESAR – FFZG	9
5.2.5	ELSA ALUMNI	9
5.2.6	ELSA INTERNATIONAL I ELSA MREŽA	10
5.3	PROMOCIJA PROJEKTA	10
5.4	ROLE OGLEDNA PREDAVANJA	12
5.5	ROLE TRAINING WEEKEND	12
5.5.1	PREDAVANJE – VLADAVINA PRAVA	13
5.5.2	RADIONICA – DIDAKTIKA I METODIKA	14
5.5.3	SIMULACIJE ŠKOLSKE UČIONICE POD NADZOROM	14
5.6	ROLE KURIKULUM i primjena u školama	15
5.6.1	UVOD U PREDAVANJE	16
5.6.2	PRVI GRUPNI ZADATAK - “PLANET”	16
5.6.3	Temeljna definicija pojma	17
5.6.4	Drugi problemski zadatak -”Problemi”	17
5.6.5	Konačno objašnjenje i primjer	20
5.6.6	Zaključak	20
5.7	ROLE RADIONICE U ŠKOLAMA	20
5.7.1	GIMNAZIJA SESVETE	20
5.7.2	GIMNAZIJA JURJA BARAKOVIĆA, ZADAR	21
5.7.3	V. GIMNAZIJA „VLADIMIR NAZOR“ SPLIT	22
5.7.4	SREDNJA ŠKOLA BAN JOSIP JELAČIĆ, ZAPREŠIĆ	22
5.7.5	PRIPREMA DRUGIH STUDENATA ZA POSJETE NJIHOVIM ŠKOLAMA	23
5.8	FORMULAR ZA POVRATNE INFORMACIJE PREDAVAČA	23
6.	ZAKLJUČAK	23
7.	PRILOZI	Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.

1. NAZIV PROGRAMA, KATEGORIJA, CILJ

Naziv: Rule of Law Education (ROLE) Croatia 2023.

Hrvatski naziv: ELSA Kampanja edukacije o vladavini prava – Hrvatska 2023.

Kategorija: društveno koristan rad za akademsku i širu zajednicu

Cilj projekta: upoznavanje učenika srednjih škola diljem Hrvatske s konceptom vladavine prava na jednostavan i interaktivan način

2. SAŽETAK I UVOD

Međunarodni projekt udruge ELSA Rule of Law Education (skraćeno ROLE) u Hrvatsku je prvi put uspješno uvela ELSA Hrvatska 2023., u organizaciji studenata Sveučilišta u Zagrebu. ROLE je program izvannastavnog obrazovanja namijenjen za učenike srednjih škola, u kojemu studenti članovi ELSA-e (nakon što su za to prošli adekvatnu obuku) na neformalan, interaktivan i zabavan način objašnjavaju skupinama učenika iz raznih srednjih škola koncept vladavine prava.

Vladavina prava jedan je od najvažnijih koncepata u modernom demokratskom društvu. Kao nešto toliko bitno za razumijevanje zapadne liberalne demokracije i postulata društva u kojemu živimo, odnos i razumijevanje prema tom pojmu u generalnoj javnosti su poražavajući. Pojmom se dobacuje po novinama i političkim prozivkama dok nitko ne zna što se pod tim pojmom zapravo podrazumijeva. Prvu edukaciju o vladavini prava mi smo dobili tek kao studenti prava na Pravnom fakultetu – a i tada ne s onom pažnjom i temeljitošću s kojom bi se takav pojam trebao tretirati. Tužno je da se pojam tako važan za razumijevanje generalnih društvenih pojava pojavljuje tek kada netko već upiše pravni fakultet, a ni tada u adekvatnom obliku.

Upravo vođeni tom mišlju, a pogotovo zamjećivanjem razine svijesti o vladavini prava u Hrvatskoj, studenti organizatori odlučili su iskoristiti svoje vrijeme, znanje i vještine kako bi doveli edukaciju o vladavini prava na razinu na kojoj bi i trebala postojati – u formativnim godinama dok su budući nositelji društva još u školskim klupama. Tim pristupom postiže se ne samo rano usađivanje koncepta, nego i znatno veća publika – s obzirom na to da je, kako smo spomenuli, inače prvi susret s tim pojmom rezerviran samo za studente pravnih fakulteta.

Uz potporu međunarodne udruge ELSA i mnoge partnere koji su prepoznali vrijednost projekta (uključujući i tijela Republike Hrvatske i Europske Unije), studenti organizatori uspjeli su pripremiti prvo temeljitu edukaciju i poboljšavanje vlastitih vještina za odrađivanje posla, a potom su to znanje i vještine primijenili u interaktivnim radionicama u 4 škole diljem Hrvatske – a uz to i dali drugim zainteresiranim studentima primjer i alate da repliciraju njihov uspjeh!

ROLE projekt sastojao se od pripreme studenata da postanu ROLE predavači (ROLE Training) i onda od radionica u raznim srednjim školama koje su tako pripremljeni studenti održali pred publikama od više razreda istodobno.

Sve radionice u školama pod nadležnosti studenata Sveučilišta u Zagrebu odrađene su uspješno i praćene velikom zainteresiranošću svih uključenih – ROLE predavača, učenika i samih ravnatelja škola – koji su čak i pozdravili naš projekt i pozvali nas da im se opet vratimo sljedeće školske godine. Studenti su čak na temelju individualnog anonimnog obrasca dali povratne informacije za poboljšanje budućih iteracija projekta.

Smatramo da smo ovim projektom dali svoj doprinos promicanju svijesti o jednom od najvažnijih koncepata ključnih za razumijevanje modernog društva i zapadne demokracije u kojoj živimo. Na mladima svijet ostaje – zato smatramo da je važno već u mladim godinama, naravno na adekvatan način, doći u doticaj s tim konceptom – a pogotovo ako te s njim poznaje student, blizak po godinama.

3. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

3.1. SHEMATSKI PRIKAZ

3.2. STUDENTI SUDIONICI

Razni studenti s PFZG u organiziranju projekta sudjelovali su na različite načine, ali svi važni i neophodni za realizaciju projekta:

Niko Anzulović Mirošević – direktor za ROLE, voditelj projekta

Dominik Mršo – koordinator za Zagreb, organizacija posjeta, organizacija ROLE Training Weekend

Ana Šapina – Upravni odbor ELSA Hrvatska, marketing, koordinatorica za Zadar

Nina Dalipi – Upravni odbor ELSA Hrvatska, marketing

Paula Bačić – Upravni odbor ELSA Hrvatska, financijska priprema

Franjo Dumančić – ROLE Predavač, organizacija posjeta

Lovro Matic – organizacija posjeta, ROLE Predavač

Dina Peričić – organizacija posjeta, ROLE Predavač

Lucia Šarić – organizacija posjeta, ROLE Predavač

Lovro Saraf – organizacija posjeta, organizacija ROLE Training Weekend

Jan Ivasović – organizacija posjeta, ROLE Predavač

Ivan Modrić – organizacija posjeta

Fran Mršo – organizacija posjeta

(Na projektu su, vođeni studentima s PFZG, sudjelovali i studenti Pravnih fakulteta u Osijeku i Rijeci. Studenti s PFZG svoje su organizacijske i predavačke vještine i savjete tako prenijeli i drugim studentima u ELSA mreži na drugim fakultetima, kako bi potaknuli ostvarivanje cilja projekta na širem području i duljem vremenskom periodu.)

4. MJESTO I VRIJEME ODRŽAVANJA

4.1. HODOGRAM I REZULTAT ODVIJANJA – SHEMATSKI PRIKAZ

Aktivnost	Rezultat
Contact Approval Form procedura prema ELSA-i International	Odobrenje predsjednika odbora ELSA-e International za ostvarivanje suradnje s partnerima.
Dogovori s partnerima projekta	Ostvarena akademska, organizacijska I financijska podrška

Prezentacija ROLE projekta na Nacionalnoj skupštini ELSA-e Hrvatska u Osijeku (25. studeni 2022. Pravni Fakultet Osijek)	Lokalne grupe (ELSA Rijeka, Osijek, Zagreb i Split) upoznati s projektom i pozvani sudjelovati imenovanjem koordinatora i prijavljivanjem za predavače ili asistente
Poziv koordinatorima (25. studeni 2022.)	Odabrani koordinatori za provedbu projekta u lokalnim grupama u Zagrebu, Osijeku, Rijeci, Zadru i Splitu
Priprema nastavnog materijala (Prosinac 2022. - 15. veljače 2023.)	Prilagođen ROLE kurikulum uz pomoć ELSA-e Alumni, ELSA-e Srbija i Pučke Pravobraniteljice
Prijava predavača (13. - 25. siječanj 2023.)	Prijavljeno 16 ROLE predavača iz raznih gradova Hrvatske
Ogledno predavanje (19. siječanj 2023. Zagreb, Rijeka, Osijek)	Projekt prezentiran i objašnjen potencijalnim ROLE predavačima
Online ROLE training	Prezentiranje završenog ROLE kurikuluma koordinatorima i predavačima
ROLE training Weekend (4. i 5. ožujak 2023. Hotel Laguna Zagreb)	Predavači temeljito teorijski i praktično pripremljeni za prenošenje znanja učenicima i predstavljanje udruge pred njima
Online ROLE training (prije predavanja u školama)	Ponavljanje gradiva usvojenog na ROLE training Weekendu prije predavanja u školama
Radionica Gimnazija Sesvete (15. ožujak 2023.)	Učenicima škole na interaktivan način predstavljen koncept vladavine prava
Radionica Gimnazija Jurja Barakovića Zadar (17. ožujak .2023.)	Učenicima škole na interaktivan način predstavljen koncept vladavine prava
Radionica V. Gimnazija „Vladimir Nazor“ Split (23. ožujak 2023.)	Učenicima škole na interaktivan način predstavljen koncept vladavine prava
Prezentacija i promocija ROLE Croatia na 83. ICM (međunarodnoj skupštini ELSA-e) na Malti (30. ožujak 2023.)	Hrvatska implementacija ROLE-a prezentirana pred ~300 predstavnika iz 35 nacionalnih ELSA grupa, sve studenata prava iz drugih država
Radionica Srednja škola Ban Josip Jelačić Zaprešić (4. travanj 2023.)	Učenicima škole na interaktivan način predstavljen koncept vladavine prava

5. OPIS PROJEKTA

5.1. VAŽNOST ZA DRUŠTVENI INTERES U AKADEMSKOJ I ŠIROJ ZAJEDNICI

Jedan od ključnih elemenata modernog društva je vladavina prava - načelo da su svi građani jednaki pred zakonom i da se zakon primjenjuje na sve bez iznimke. Međutim, u današnjem društvu, mnogi ljudi nemaju dovoljno razumijevanja ovog koncepta. To dovodi do brojnih problema, uključujući kršenja prava pojedinaca, korupciju, nepravedne sudove i nejednakost u društvu. Nedostatak razumijevanja vladavine prava može također dovesti do kršenja ljudskih prava, što predstavlja ozbiljnu prijetnju za demokraciju.

Još jedan problem s nedostatkom razumijevanja koncepta vladavine prava je taj što ljudi mogu postati pasivni u vezi pitanja pravde i zaštite svojih prava. Ako ljudi ne razumiju svoja prava i kako se primjenjuju zakoni, mogu se osjećati bespomoćno i neodlučno u borbi protiv nepravde. To može dovesti do apatije i nedostatka povjerenja u pravni sustav. Kao rezultat toga, ljudi mogu početi tražiti alternative, što može dovesti do destabilizacije društva i kršenja ljudskih prava. Stoga je ključno da se u društvu širi znanje i razumijevanje koncepta vladavine prava kako bi se osiguralo poštivanje zakona i zaštita ljudskih prava.

Vladavina prava je temeljni princip moderne demokratske države. Stoga je izuzetno važno da se već od školske dobi uči o njoj, kako bi se stvorili građani koji će biti svjesni svojih prava i dužnosti, te će moći kritički razmišljati o zakonima i odlukama donesenim u njihovo ime. Učenje o vladavini prava treba započeti već u srednjoj školi ZA SVE UČENIKE, te se naravno nastaviti i na fakultet. To će omogućiti da se mladi ljudi upoznaju s osnovnim pravnim načelima, kao što su jednakost, sloboda i poštovanje ljudskih prava, te da razumiju kako pravni sustav funkcionira.

Studentska udruga ELSA prepoznala je važnost učenja o vladavini prava i pokrenula je program neformalnih izvannastavnih interaktivnih radionica pod imenom Rule of Law Education (ROLE) Croatia, na kojima studenti prava prenose svoje znanje učenicima. Ove radionice su izuzetno korisne za učenike jer im omogućuju da se upoznaju s pravnim načelima na zabavan i interaktivan način. Studenti prava su idealni predavači jer su oni sami tek nedavno prošli kroz proces učenja vladavini prava – kako na fakultetu tako i na ROLE Training-u, pa razumiju koji su koncepti najteži za razumijevanje i kako ih prenijeti na druge. Osim toga, ove radionice pružaju studentima prava priliku da primijene svoje znanje u praksi, a također ih potiču na razvijanje vještina predavanja i komunikacije.

U konačnici, učenjem o vladavini prava i sudjelovanjem u programu ROLE Croatia učenici ne samo da razvijaju svijest o važnosti poštivanja zakona i prava već se također potiče i razvoj njihovih ključnih vještina kao što su kritičko razmišljanje, analitičke vještine i sposobnost izražavanja. Ove vještine su izuzetno važne ne samo u pravnom području, već u svim aspektima života, te će pomoći učenicima u njihovom osobnom i profesionalnom razvoju.

5.2. PARTNERSKA SURADNJA

5.2.1. PREDSTAVNIŠTVO U HRVATSKOJ – EUROPSKA KOMISIJA

Predstavništvo Europske komisije u Hrvatskoj imalo je ključnu ulogu u organizaciji i provođenju projekta. Naime, putem nove inicijative Team Europe Direct osiguran je glavni izvor za financiranje projekta kada su organizatori krajem rujna 2022. godine posjetili Bruxelles, gdje je sama suradnja i dogovorena. Što se tiče same uključenosti Predstavništva, osim financijske pomoći, osigurani su promotivni materijali Team Europe Direct-a i dolazak predstavnika Europske komisije na otvaranje ROLE Training Weekend-a. Osim toga dogovoren je i nastavak suradnje na ovom, ali i novim budućim projektima. Ono što je bitno za naglasiti je da se ovaj projekt poklapa s jednim od šest prioriteta Europske komisije za razdoblje 2019-24, točnije 5. točkom – Promoviranjem našeg europskog načina života tako da se ovim Projektom promiču temeljne vrijednosti Europske Unije među budućom okosnicom društva Europske unije – mladima.

5.2.2. PUČKA PRAVOBRANITELJICA

Pučka Pravobraniteljica Tena Šimonović Einwalter također je jedan od ključnih suradnika na projektu ROLE Croatia. Kao institucija u Republici Hrvatskoj zadužena za nadzor i intervencije u području zaštite ljudskih prava pa time i vladavine prava, bila je nezamjenjivi izvor konkretnog i praktičnog poznavanja aktualnih uvjeta vezanih za vladavinu prava u Hrvatskoj. Sa svojim je izvješćem, pristupom, zapažanjima i iskustvima upoznala sve ROLE predavače na ROLE Training Weekend-u, a prethodno su ona i njen Ured s nama zajedno radili na skraćivanju i prilagodbi ROLE Kurikuluma, originalno napisanog od strane međunarodne udruge ELSA Alumni, uvjetima u Hrvatskoj.

5.2.3. FORUM ZA SLOBODU ODGOJA

Na projektu smo surađivali i s Forumom za slobodu odgoja, neprofitnoj udruzi koja radi na promicanju novih obrazovnih programa i poboljšanju obrazovnog sustava i rada školskih institucija. Suradnja s Forumom karakterizira planiranje i dugoročnost – u sklopu projekta Forum Pravno opismenjavanje, podaci prikupljeni ROLE-om moći će se koristiti za unapređivanje materijala za nastavnike i učenike, a kroz jednu od budućih iteracija projekta ROLE, Forum će koordinirati izradu ROLE publikacija.

5.2.4. MARA SESAR – FFZG

Velika razlika u provedbi ROLE projekta u Hrvatskoj u odnosu na druge države, bila je naglasak na pravilan i prilagođen pristup učenicima. U tome je uvelike pomogla Mara Sesar, asistentica na Katedri za didaktiku i školsku psihologiju na Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na ROLE Training Weekendu asistentica je održala radionicu s predavačima na kojoj je predstavila osnove metodike i didaktike i objasnila načine pristupa i animacije učenika. Asistentica je dala posebne stručne savjete i konstruktivne kritike i ocjenjivala simulirana predavanja na ROLE Training Weekendu. Savjeti i naučeno s predavanja pokazali su se iznimno korisnim i vrijednim na samim predavanjima u školama i omogućili su predavačima bolje prenošenje znanja učenicima, budući da je rad s djecom posebno osjetljiv i drugačiji od običnog javnog nastupa.

5.2.5. ELSA ALUMNI

Također jednu od ključnih uloga u organizaciji i provođenju Projekta imala je međunarodna udruga ELSA Alumni. To je mreža u kojoj nekad aktivni članovi ELSA-e diljem Europe ponovo surađuju kako bi se glavni ciljevi i načela ELSA-e i dalje širili među mladima. Ono što nam je ELSA Alumni mreža omogućila jest temeljni, vrlo detaljni kurikulum koji se dalje nadograđivao i poboljšavao u zajedničkoj korespondenciji s Lisom Mead, direktoricom za *Rule of law Education* i Theresom Prisse, Predsjednicom ELSA-e Alumni uz pomoć Dubravke Rajić, alumni članice ELSA-e Hrvatska i Pučke Pravobraniteljice. Također, sam Projekt oglašavan je na društvenim mrežama ELSA-e Alumni, a njihov doprinos projektu na međunarodnoj razini je osiguravanje njegovog kontinuiteta i koherentnosti u cijeloj ELSA mreži.

5.2.6. ELSA INTERNATIONAL I ELSA MREŽA

Neizostavan dio svih aktivnosti udruge ELSA je njezin međunarodni aspekt – sve aktivnosti udruge poduprte su i unaprijeđene iskustvima i suradnjom s ELSA članovima s mnogih drugih pravnih fakulteta diljem Europe i šire. Tako je bilo i s ROLE Croatia – prije upuštanja u organizaciju, konzultacije s ljudima koji su s projektom već imali doticaj u drugim državama pomogle su nam uvidjeti što funkcionira i što ne funkcionira, te naposljetku implementirati projekt u Hrvatsku po prvi put na visokoj razini. S obzirom na to da je ovaj projekt novost u Hrvatskoj, prikupili smo iskustva drugih organizatora iz ELSA Nizozemske i Finske, te smo uz pomoć ELSA International mreže stekli nove metode i znanja koja su nam značajno pomogla u implementaciji projekta u Hrvatskoj. Zadovoljstvo nam je što smo na međunarodnoj skupštini ELSA-e na Malti u ožujku ove godine delegacijama svih država ELSA mreže predstavili našu uspješnu implementaciju projekta kao primjer dobro organiziranog ROLE projekta. Također, aktivno sudjelujemo u promjeni ELSA International regulative kako bi projekt postao dostupniji i drugim grupama, te će se naši materijali koristiti za edukaciju na ELSA-e International Train the Facilitators konferenciji u Bruxellesu u svibnju kojoj je svrha educirati druge Nacionalne grupe kako implementirati ROLE projekt u svojim zemljama – razina implementacije projekta u Hrvatskoj zavidna je, i uzor drugim nacionalnim ELSA grupama iz drugih država.

Naš voditelj projekta Niko Anzulović Mirošević na istoj je skupštini za uspjeh u organizaciji ROLE projekta na visokoj razini dobio počasnu nagradu „ELSA Rising Star“ za najistaknutijeg novog ELSA člana u čitavoj mreži u ak. god. 23./24.

5.3. PROMOCIJA PROJEKTA

Projekt se promovirao na našim društvenim mrežama, putem brošura i letaka, putem društvenih mreža naših partnera te na sastancima i događanjima unutar ELSA mreže u Hrvatskoj i u inozemstvu. Za promociju se koristio unificirani Vizualni identitet (Visual Identity) projekta prema njegovom logotipu.

Dolje priložene slike (redom)

- objave na našim društvenim mrežama (6)
- predstavljanje našeg projekta na Međunarodnoj skupštini ELSA-e na Malti pred 280 sudionika iz 35 država članica
- objava udruge ELSA Alumni na njihovom Facebook-u o našem projektu
- objava Predstavništva Europske Komisije na Instagramu o našem projektu
- rollup za projekt, postavljen na svim mjestima održavanja prije i poslije održavanja
- letak trifold brošura, dijeljena prije i na svim događanjima unutar projekta

MAKE A DIFFERENCE.

ŠTO KAŽU PRIJAŠNJI ORGANIZATORI?

Tommi Kortelainen ELSA Finland

My name is Tommi and I organised together with my trainer colleagues ROLE in Finland last term. We visited almost 10 schools in four different cities. The best thing about ROLE for me was to gain experience in pedagogical skills and to learn more about rule of law. In fact, I got so excited about the concept that I am currently writing my Master Thesis about the concept of global rule of law. I recommend ROLE for everyone who wants to gain more performing skills and to learn more about interesting legal topics!

ELSA Alumni
14. ožujka u 20:19

ROLE is being implemented in Croatia for the first time with great success.

It started with a ROLE Training weekend, held from 4-5 March and developed by **ELSA Croatia**, during which students received theoretical and practical education and preparation aimed at enabling them to deliver the ROLE curriculum in secondary schools in various cities in Croatia.

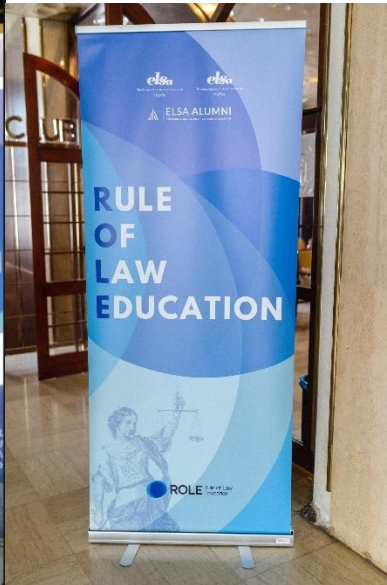
The training weekend was attended by 17 law students who are now trained ROLE facilitators. Over the course of the next two months, they will hold sessions on the Rule of Law in 7 schools across Croatia, either in pairs or groups of three.

The project in Croatia has received significant support from the Croatian Public Ombudsman, the Representation of the European Commission in Croatia, the Faculty of Law at Zagreb University and the Forum for Freedom in Education.

The photos are courtesy of **ELSA Croatia**.

ELSA ALUMNI
First event for ELSA Croatia

elsalumini.org

5.4. ROLE OGLEDNA PREDAVANJA

Po otvorenju prijava za ROLE Predavače, na tri pravna fakulteta (Zagreb, Osijek, Rijeka) studenti iz Zagreba organizirali su i nadzirali provođenje informativnih predavanja za sve potencijalno zainteresirane ROLE Predavače da vide žele li se priključiti projektu. Ogledna predavanja bila su kratka i jednostavna, a služila su za promociju projekta.

5.5. ROLE TRAINING WEEKEND

ROLE Training Weekend kao glavni dio edukacije ROLE Predavača održao se u Zagrebu u hotelu Laguna 4. i 5. ožujka 2023. godine. Ceremoniju otvorenja vodio je Niko Anzulović Mirošević, a uvodne govore dali su prodekanica Pravnog fakulteta Zagreb, prof. dr. sc. Iris Goldner Lang, Pučka pravobraniteljica Tena Šimonović Einwalter, odvjetnica i ELSA Alumni predstavnica Dubravka Rajić, voditeljica odjela za medije i zamjenica voditelja Predstavništva Europske Komisije u Hrvatskoj Andrea Čović Vidović, predstavnica Foruma za slobodu odgoja Maja Šarić te Dopredsjednica za Seminare i konferencije ELSA-e Hrvatska Paula Bačić. Nakon uvodne ceremonije slijedio je domjenak gdje su sudionici s ostalim uzvanicima imali priliku putem neformalnog razgovora razmijeniti iskustva i razmišljanja o vladavini prava i drugim bitnim formalnim i neformalnim temama.

(U prilogu 13. Program agenda ROLE Training Weekend-a)

5.5.1. PREDAVANJE – VLADAVINA PRAVA

Nakon uvoda uslijedilo je prvo predavanje u sklopu ROLE Training Weekend-a, a to je ono o vladavini prava koje je držala pučka pravobraniteljica Tena Šimunović Einwalter. Ona je neformalnim pristupom sudionicima odnosno ROLE predavačima približila vladavinu prava iz svoje perspektive kao predstavnice najvažnijeg tijela u RH nadležnog za zaštitu ljudskih prava, te dala korisne informacije i savjete kako se nositi sa zahtjevnom publikom.

Zdravorazumski i u vrlo jednostavnim crtama objasnila je što je vladavina prava, što različita tijela i osobe pod nju ubrajaju, što o njoj misle i kakvo je stanje s vladavinom prava u područjima drugih nacionalnih ombudsmana u usporedbi s Hrvatskom.

Podijelila je svoje izvješće o stanju vladavine prava i konkretne probleme koje je njezin Ured primijetio u Hrvatskoj, kako bi predavači mogli nastavne materijale razumjeti i prenijeti u kontekstu države i pravnog poretka u kojem živimo.

5.5.2.RADIONICA – DIDAKTIKA I METODIKA

Asistentica Mara Sesar je svojom radionicom o osnovama metodike i didaktike pružila studentima prava na ROLE Training Weekendu izvrsnu priliku za poboljšanje svojih pedagoških vještina. Njezina stručnost i iskustvo u području pedagogije i školske psihologije omogućili su studentima da se upoznaju s najnovijim metodama poučavanja i animacije učenika, a posebno su cijenili njezine stručne savjete i konstruktivne kritike. Ova radionica doprinijela je obuci studenata kao predavača jer su mogli naučiti o različitim metodama poučavanja i načinima animiranja učenika, što će im biti korisno u budućem radu u učionici.

5.5.3.SIMULACIJE ŠKOLSKE UČIONICE POD NADZOROM

Asistentica Mara Sesar je odigrala ključnu ulogu i u nadgledanju i ispravljanju simulacija predavanja na ROLE Training Weekendu. Njen zadatak bio je pružiti stručnu podršku studentima prava koji su željeli unaprijediti

svoje pedagoške vještine. Nadgledanje simulacija u punom trajanju omogućilo je studentima da dobiju cjelovit uvid u svoje nastupe i primijene konstruktivne kritike kako bi poboljšali svoje vještine. Asistentica je pažljivo pratila svaki aspekt simulacija i pružala stručne savjete kako bi studenti mogli bolje razumjeti svoje snage i slabosti u predavanju.

Doprinos asistentice u nadgledanju i ispravljanju simulacija bio je od velike važnosti jer je omogućio studentima da dobiju priliku raditi na svojim slabostima i poboljšati svoje vještine predavanja. Ovaj proces pružio im je priliku da dobiju konstruktivne kritike i savjete od stručnjaka iz područja pedagogije i didaktike, što bi im inače bilo teško dostupno. Nadalje, pružanje stručne podrške i konstruktivnih kritika od asistentice pomoglo je studentima da se osjećaju samouvjerenije u svojim nastupima i da budu bolje pripremljeni za stvarni rad u učionici. U konačnici, asistentičin doprinos u nadgledanju simulacija bio je ključan za pripremu studenata za buduću ulogu predavača i za poboljšanje kvalitete ROLE radionica u školama koje će održavati.

Nakon odrađenih simulacija, ROLE predavači certificirani su za održavanje ROLE projekta unutar ELSA mreže u bilo kojoj ELSA nacionalnoj grupi.

5.6. ROLE KURIKULUM I PRIMJENA U ŠKOLAMA

ROLE kurikulum stvorila je udruga ELSA Alumni, a preveden je i prilagođen upotrebi u Hrvatskoj u suradnji s ELSA-om Srbija, ELSA-om Alumni i Pučkom pravobraniteljicom, a za cilj ima razvijanje sveobuhvatnijeg razumijevanja o vladavini prava i načelima koje ona obuhvaća učenicima srednjim školama na jednostavan i interaktivan način prilagođen uzrastu publike.

(Cijeli kurikulum se nalazi u prilogu ove prijave.)

Do kraja predavanja učenici će moći:

- Prepoznati društvene strukture koje omogućuju pravednost i poštenje
- Povezati dobra i pravedna pravila s pravednim društvom

- Razumjeti poantu predavanja
- Objasniti komponente vladavine prava
- Razumjeti podjelu i trodiobu vlasti
- Opisati drugima osobno shvaćanje vladavine prava
- Prepoznati načela vladavine prava i njihove povrede svakodnevnom životu

5.6.1.UVOD U PREDAVANJE

Na početku predavanja predavači se predstavljaju razredu i uz suradnju s nastavnikom razmještaju učenike u četiri grupe u kojima će raditi ostatak radionice.

5.6.2.PRVI GRUPNI ZADATAK - "PLANET"

U prvom grupnom zadatku, predavači prezentiraju učenicima izmišljeni scenarij:

"Poslani ste na drugi planet na kojem vi trebate utemeljiti novo vlastito društvo među novim ljudima koje ni vi ne znate; dolazit će stotine ljudi svakog dana. Naravno, potrebno je riješiti temeljna pitanja hrane, skloništa itd. Ali na ovom planetu je sve vrlo jednostavno i ne morate misliti o tome: imate vode, zraka, hrane, skloništa itd.

Ono o čemu morate misliti je kakvim ćete stvoriti društvo u kojemu biste i vi voljeli živjeti. Morate znati da vas ovo međuzvjezdano putovanje na drugi planet mijenja na načine koje ni sami ne razumijete. Kada dođete na taj drugi planet možda ćete biti u potpunosti drugačiji nego sada i ne znate što se može a što ne može promijeniti: spol, boja kože, seksualna orijentacija, visina, razina obrazovanja, godine, psiba, inteligencija, imovinsko stanje, socijalni status... može se promijeniti bilo što i vi to ne znate dok ne stignete na novi planet - a tad je već kasno za mijenjati kriterije svog društva."

Nakon toga, predavači svakoj grupi uručuju papir s napisanim pitanjima na koje učenici odgovaraju prema prezentiranom scenariju:

1. *Koja bi bila 3 najvažnija kriterija za razmotriti kad stvarate svoje novo društvo?*
2. *Kakva bi pravila ljudi trebali slijediti kako bi društvo dobro funkcioniralo i tko odlučuje koja su to pravila?*
3. *Tko je "glavni" - tko odlučuje o ključnim trenutnim problemima i o smjeru u kojem se cijelo društvo kreće?*
4. *Što ćete s onima koji krše pravila ili nanose drugima štetu kršeći ih?*
5. *Tko odlučuje što će se dogoditi onome koji prekrši pravilo?*
6. *Tko će i kako rješavati nesuglasice među ljudima koje oni ne uspiju mirnim putem razriješiti?*
7. *Kako ćete osigurati zaštitu jednakosti i ljudskih prava?*

Učenici su imali 15 minuta za odgovaranje na pitanja, a tijekom odgovaranja mogli su se obratiti predavačima za razjašnjenje pojedinih pitanja. Po isteku vremena, predavači su po pitanjima prozivali grupe učenika koji su prezentirali svoje odgovore drugima, pritom se razvijala grupna diskusija oko različitih pristupa.

Iz navedenih pitanja učenici su kroz svoje odgovore prepoznavali temeljne podjele organa vlasti i strukture demokratskih društava. Većina grupa u svim školama kao jedan od temeljnih kriterija iz pitanja 1. navodila je jednakost, učenici su prepoznavali važnost odvajanja sudstva od izvršnih ili zakonodavnih organa i navodili su stroge kazne za ugrožavanje temeljnih ljudskih prava. Učenici su istaknuli kako im je važna stavka u

odlučivanju bila činjenica iz scenarija prema kojoj ne znaju kakvi bi došli na “novi planet”, istaknuli su kako ih je to navelo na kreiranje ravnopravnijeg društva bez diskriminacije.

5.6.3. TEMELJNA DEFINICIJA POJMA

Na temelju prve radionice predavači su učenicima predstavili cilj vladavine prava:

“Postići jednakost i pravdu, sankcije za one koje to ne poštuju, osvijestiti pravo svake osobe na mijenjanje odluka i jednakost pred zakonom. Postiže se putem pravila, normi, zakona - sistemom poput onog koji ste osmislili u prethodnom zadatku.”

“Komponente vladavine prava razvijale su se tijekom prošlosti i još uvijek ne postoji univerzalna definicija za nju. Pogledajmo razvoj i na koje se načine može definirati: ideja vladavine prava potječe iz grčkog doba: Aristotel je tvrdio da je bolje da vlada zakon nego samo jedan građanin.”

Nadalje predavači s učenicima pokreću kratku diskusiju: *“Mislite li vi da je bolje da nad nama vlada zakon nego jedan građanin? Zašto?”*

Učenici su nakon toga diskutirali ideje diktature i samovlasti naspram demokracije i aktivnog građanstva. Nakon kratke rasprave završava prvi školski sat i učenici idu na školski odmor, dok se predavači pripremaju za drugi sat.

5.6.4. DRUGI PROBLEMSKI ZADATAK - “PROBLEMI”

Drugi dio predavanja nadovezuje se na temeljnu ideju vladavine prava i objašnjava ostale komponente vladavine prava. Predavači najavljuju idući zadatak za grupni rad:

“No što ustvari znači da vlada zakon a ne čovjek? Puno manje ljudi nego što mislite ustvari shvaća koncept vladavine prava, mnogi taj pojam bacaju naokolo da zvuče pametno, a neki čak i koriste izraz vladavine prava kako bi potkopavali ljudska prava i demokraciju.

Zato ćemo skupa kroz grupni rad doći do konkretnih primjena tog jako općenitog Aristotelovog postulata.”

U grupnom zadatku svaka od 4 grupe dobila je po jedan problem na koji nailaze na novom planetu napisan na karticama koje im daju predavači. Zadatak svake grupe je prepoznati problem u sustavu u navedenoj situaciji i na koji način bi takav problem riješili ili spriječili. Cilj zadatka je da učenici sami kroz rješenja za svaki problem dođu do četiri temeljna načela vladavine prava, koja će predavači detaljno pojasniti.

1.grupa: Andriji je izrečeno 2 godine zatvora. Međutim nije mu jasno što je učinio ni gdje piše zašto mora na 2 godine u zatvor. Zatvorski čuvar također ne zna odgovore na ta pitanja.

2. grupa: Sud je odlučio da osuđuje Andriju na 2 godine zatvora za krađu svemirskog broda. Kada je ta odluka donesena, Andrija ide u zatvor - iako Andrija zna da je Marko ustvari ukrao svemirski brod i može to dokazati.

3.grupa: Andriji i ET-ju (kakvih ste dosta susreli na planetu) je izrečena kazna zatvora za istu krađu koju su skupa isplanirali i počinili. Međutim, ET-ju je dosuđeno duplo više godina zatvora, naravno - vanzemaljci su generalno opasni i nepredvidivi.

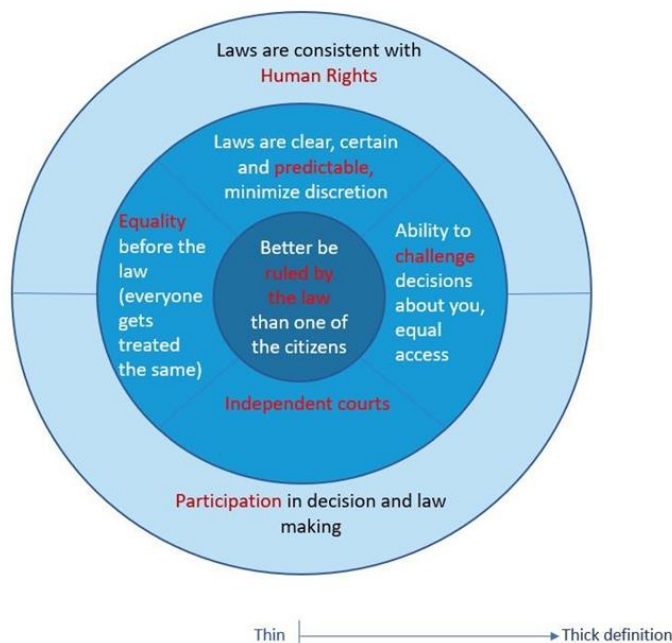
4. grupa: *Andrija je počinio krađu i ne želi ići u zatvor. Sjeti se da je na putu za ovaj planet bio u istoj kabini s vama koji donosite pravila - skupa ste jeli, pili, zabavljali se. Kako ste vi, osim onih koji donose zakone također svi i glavni suci na planetu, Andrija jednome od vas plati raskošan ručak pa mu vi obećate da ćete "riješiti" da ne mora u zatvor.*

Nakon 10 minuta predavači su prozivali jednu po jednu grupu da pročitaju problem i prezentiraju kako bi ga riješili i pomogli im da dođu do načela u predviđenom obliku.

1. Učenici iz 1. grupe govorili su kako je važno da odluke poput one u njihovoj situaciji moraju biti obrazložene i transparentne, što dovodi do prvog načela vladavine prava da: *Zakoni moraju biti jasni, određeni i dostupni kako bi se osigurala predvidljivost i dostojanstvo ljudi.*
2. Učenici iz 2. grupe smatrali su kako je situacija iz njihove grupe nepravdna i naglasili su kako mora postojati sustav žalbe kako bi se ispravila nepravda, što dovodi do drugog načela: *Ljudi bi trebali moći osporiti i ispraviti odluke o sebi: poštenje kroz pravdu.*
3. Učenici iz 3. grupe uočili su nepravdu, neravnopravnost i diskriminaciju iz njihovog primjera naglašavajući ravnopravnost kao jedan od kriterija iz prvog zadatka i kao način na koji bi došli do trećeg načela: *Svi trebaju biti jednaki pred zakonom kako bi se izbjegla diskriminacija.*
4. Učenici iz 4. grupe većinom su isticali korupciju kao problem u njihovom zadatku, no i velik dio smatrao je da velik problem predstavlja činjenica da ista osoba koja donosi zakone istovremeno i sudi. Uz pomoć predavača, učenici su prepoznali četvrto načelo vladavine prava: *Sud i suci moraju biti neovisni kako bi se izbjegla korupcija i pristranost.*

Nakon svakog pojedinog izlaganja predavači pišu načelo iz pojedinog zadatka na ploču oko ranije napisanog Aristotelovog postulata, prema navedenoj slici.

Development of the notion of Rule of Law - components

Nakon što su sva načela napisana na ploči predavači objašnjavaju svako pojedino načelo na razumljiv način uz primjere:

1. Grupa: "Zakoni moraju biti jasni, određeni i dostupni kako bi se osigurala predvidljivost i dostojanstvo"

Jasni – Zakoni i propisi prema kojima se društvo ravna moraju biti napisani i oblikovani tako da svaki prosječni građanin može razumjeti sadržaj propisa. Propis koji je načinjen tako da ga samo određena skupina ljudi može razumjeti i primjenjivati nije u skladu s demokracijom i vladavinom prava.

(primjer – ako bi vam liječnik dao dijagnozu koristeći se isključivo stručnom terminologijom mnogi ne bi mogli razumjeti radi li se o običnoj virozi ili teškoj bolesti)

Određeni – propis mora biti precizno određen kako bi se ostavljalo što manje prostora proizvoljnom odlučivanju pojedinaca. Odnosno trebalo bi biti što manje „rupa u zakonu“ jer tako smanjujemo i mogućnost zlorabe propisa suprotno namjeni.

Neka ponašanja su sama po sebi dovoljno poznata prosječnom čovjeku tako da ih nije potrebno opisivati do najsitnijeg detalja (čl.110 KZ Tko ubije drugoga, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.) dok neka ponašanja npr. financijska i trgovačka pravila ili kontrola kvalitete proizvoda moraju biti detaljno regulirana.

Dostupni – budući da se zakoni odnose na sve nas tako i trebaju biti dostupni svima nama. Tako se svi zakoni i propisi u RH objavljuju u Narodnim novinama 8 dana nakon donošenja. Ali dostupnost propisa ide i dalje od toga, npr. Nekome tko je glubonijem ili ne govori jezik države mora se omogućiti postupanje na način koji će moći razumjeti.

2. Grupa: "Ljudi bi trebali moći osporiti i ispraviti odluke o sebi: poštenje kroz pravdu"

Pri svakom odlučivanju ili ponašanju moguće su pogreške, profesor pri ocjenjivanju ispita, nogometni sudac o odluci o penalu ili kartonu ili sudac pri odlučivanju o kazni. Za svaku takvu odluku mora postojati mogućnost ispravljanja tih pogrešaka, profesor može opet pregledati ispit, nogometni sudac može koristiti VAR a sudu se može podnijeti žalba višem sudu. Ako bi se pogrešna odluka samo tako ostavila to ne bi zadovoljilo pravdu.

3. Grupa: "Svi trebaju biti jednaki pred zakonom kako bi se izbjegla diskriminacija"

Budući da zakon potiče od svih nas kao društva, a ne samo od probranih pojedinaca, tako se i mora odnositi na sve članove društva jednako - bez obzira na eventualne okolnosti, različite karakteristike građana, a pogotovo predrasude i slično.

4. Grupa: "Sud i suci moraju biti neovisni kako bi se izbjegla korupcija i pristranost"

Podjela vlasti: bilo je već Montesquienovo (1784.) mišljenje da zakonodavna, izvršna i sudbena vlast države moraju biti podijeljene, sadržane svaka u svojoj različitoj ustanovi ili grani vlasti. Taj se koncept zove: "TRODIOBA VLASTI".

Zakonodavna vlast države je njen parlament, Sabor, koji donosi državne zakone i druge propise. Najčešće je to tijelo u kojem političari izabrani od naroda glasuju o odlukama. Sudbena vlast države su njeni sudovi i suci - oni koji primjenjuju zakone i druge propise. Naposljedku, izvršna vlast, dakle predsjednik, vlada i policija, zaduženi su za PROVOĐENJE zakona.

(Usporedi sa sportom: pravila donosi npr FIFA, organizatori konkretnog natjecanja provode ta pravila i osiguravaju njihovu primjenu, a suci primjenjuju pravila na svaki konkretni slučaj.)

Postoje mnogi različiti oblici trodiobe i podjele vlasti u svijetu drukčiji od modela koji je primijenjen u RH, s različitim ovlastima podijeljenim između različitih institucija i ustanova. Nažalost također postoje i mnogi državni sustavi u kojima ta podjela nije dobro provedena, sustavi u kojima je samo prividno provedena, kao i sustavi u kojima uopće nije ni započeta. U takvim je sustavima sva državna moć koncentrirana u rukama jedne osobe (diktatura), vladajuće šačice moćnika (oligarhija) ili jedne političke stranke (partijski sustav). Mnoge današnje države formalno proklamiraju da imaju trodiobu vlasti, dok se u stvarnosti radi o nekom od navedenih monopola moći.

Neovisnost sudaca: osim neovisnosti sudstva kao cjeline i zasebne grane vlasti u trodiobi, za svakog suca pojedinca također moraju postojati uvjeti da se odupre npr korupciji i sukobu interesa. Zato npr suci moraju imati visoke plaće, ne smiju biti članovi stranaka, biraju se jako rigoroznim postupkom koji provjerava moralne standarde itd.

5.6.5.KONAČNO OBJAŠNJENJE I PRIMJER

Nakon predstavljanja temeljnih komponenti načela vladavine prava predavači na ploči dodaju još dvije komponente: ljudska prava i demokraciju, uz objašnjavanje važnosti svake stavke.

“Tek poštivanjem minimalno ovih načela vladavine prava, neka se država može početi smatrati sustavom koji štiti ljudska prava svojih građana.”

“Niti demokracija kao takva pojmovno nije spojiva sa sustavom koji ne poštuje ova načela. Zato se i u pojmu demokracije, odnosno sudjelovanja građana u vlasti i upravljanju, krije pretpostavka postojanja određene razine vladavine prava.”

Nakon predstavljanja i ponavljanja svih komponenti vladavine prava napisanih na ploči, predavači su učenicima objašnjavali važnost prepoznavanja pojedinih elemenata vladavine prava i načine kojima mogu prepoznati njihovo kršenje. Nakon toga učenici bi isticali vlastite primjere u kojima prepoznaju povrede načela vladavine prava.

5.6.6.ZAKLJUČAK

U završnom dijelu radionice, predavači su se zahvaljivali razredu na sudjelovanju uz pohvale na spremnost na grupni rad i sposobnost kritičkog razmišljanja i rješavanja problema.

5.7. ROLE RADIONICE U ŠKOLAMA

5.7.1.GIMNAZIJA SESVETE

Prva radionica u školi u sklopu Projekta održana u Gimnaziji Sesvete 15. ožujka. Učenici su aktivno sudjelovali i vodili opsežne diskusije u svojim grupama oko odgovora.

5.7.2. GIMNAZIJA JURJA BARAKOVIĆA, ZADAR

Druga radionica u školi u sklopu Projekta održana u Gimnaziji Jurja Barakovića u Zadru 17. ožujka. Atmosfera je bila prijateljska i opuštena, a učenici su marljivo i aktivno sudjelovali u aktivnostima predavanja.

5.7.3.V. GIMNAZIJA „VLADIMIR NAZOR“ SPLIT

Treća radionica u školi u sklopu Projekta održana u V. Gimnaziji Vladimir Nazor u Splitu 23. ožujka. Iako je predavanje održano u zadnjim satima, učenici su pokazali velik interes za temu.

5.7.4.SREDNJA ŠKOLA BAN JOSIP JELAČIĆ, ZAPREŠIĆ

Četvrto predavanje u sklopu Projekta održana u Srednjoj školi Ban Josip Jelačić u Zaprešiću 4. travnja. Na radionici su sudjelovali učenici strukovnog smjera koji su pokazali odličnu spremnost na grupni rad i iskazali interes za učenje o vladavini prava i ljudskim pravima u budućnosti. U Zaprešiću je na radionici bilo nešto manje učenika – 20 – ali to je još uvijek brojka za vrlo uspješnu ROLE radionicu.

5.7.5. PRIPREMA DRUGIH STUDENATA ZA POSJETE NJIHOVIM ŠKOLAMA

Implementacija projekta nam je također pružila i priliku povezivanja s kolegama studentima Pravnih fakulteta u Osijeku i Rijeci. S obzirom na to da se radionice u Općoj Gimnaziji Osijek, Prvoj Riječkoj Hrvatskoj Gimnaziji te Prvoj Sušačkoj Hrvatskoj Gimnaziji tek trebaju uskoro realizirati, uspješnost i kvaliteta naših već provedenih radionica jest primjer i vrijedan uzor za ROLE predavače u spomenutim gradovima. Oni su također bili vođeni od strane studenata Pravnog Fakulteta u Zagrebu tijekom čitavog tijeka razvoja ovog projekta te pohađali i organiziranu edukaciju - Training Weekend, te tako dobili priliku za stjecanje novih znanja i također razvoj vlastitih vještina. Također smo nakon provedbe svakog predavanja kontaktirali predavače iz Rijeke i Osijeka te im prenosili kontinuirano iskustva i dojmove kako bi i njihova pripremljenost i kvaliteta bili na što višoj razini. Vjerujemo i nadamo se da smo potaknuli njihovu proaktivnost i želju za potencijalnim budućim sudjelovanjima u projektu te bili vrijedan uzor svojim kolegama.

5.8. FORMULAR ZA POVRATNE INFORMACIJE PREDAVAČA

Nakon provedenih radionica od predavača se tražilo ispunjavanje upitnika s pitanjima podijeljenih u 9 kategorija. Pitanja je sastavila partnerica projekta Mara Sesar s Filozofskog fakulteta, a njihova je svrha stjecanje uvida u razmišljanja predavača o načinu rada i sadržaju koji pred njih i učenike postavlja ovako koncipirani ROLE projekt. S obzirom na to da je riječ o projektu koji se tek počinje implementirati, informacije o njegovom funkcioniranju u ovoj su fazi od iznimne važnosti.

Predavači su na većinu pitanja davali odgovore kojima su pokazivali iznadprosječnu razinu zadovoljstva svojim radionicama. Čini se da je posebnu impresiju ostavila želja učenika da sudjeluju u ovakvom projektu: mnogi su predavači očito bili jako zadovoljni pokazanom širinom učeničkog znanja i njihovim aktivnim, uzornim sudjelovanjem u radu. Također je bitno napomenuti da su predavači visoko ocijenili i kvalitetu svojih vještina u radu s učenicima. To znači da su bili dobro pripremljeni, da su se u razredu osjećali ugodno i da su ih učenici spremno primili. Putem upitnika su predavači imali priliku i napisati neke svoje primjedbe i prijedloge-tako su neki odlučili naglasiti važnost dobre vremenske organizacije, pripremljenosti i improvizacijskih sposobnosti predavača, a mnogi su primijetili i jasnoću iznesenog sadržaja kao bitnu pri radu sa srednjoškolicima. Možemo reći da su ovi upitnici pokazali da su temelji ROLE projekta kvalitetno postavljeni, a također su nam dali komentare, savjete i prijedloge koji mogu biti okosnica njegovog budućeg razvoja.

(Excel s rezultatima upitnika u prilogu)

6. ZAKLJUČAK

Projekt Rule of Law Education (ROLE) Croatia 2023. je uspješno proveden u četiri srednje škole diljem Hrvatske, gdje su studenti prava na interaktivan i zabavan način upoznali učenike s konceptom vladavine prava. Ovaj projekt važan je za promicanje svijesti o jednom od temeljnih načela moderne demokracije i zaštite ljudskih prava. Projekt je također omogućio studentima prava da primijene svoje znanje i vještine u praksi i da se povežu s budućim nositeljima društva.

Projekt je ostvaren uz podršku brojnih partnera, među kojima su Predstavništvo Europske komisije u Hrvatskoj, Pučka Pravobraniteljica, Forum za slobodu odgoja i Mara Sesar s Filozofskog fakulteta. Projekt je

također prezentiran na međunarodnoj skupštini ELSA-e na Malti, gdje je privukao pozornost drugih studenata prava iz Europe. Projekt ima potencijal za daljnji razvoj i širenje na druge škole i gradove u Hrvatskoj i regiji, pa i šire – a njegov će razvoj sigurno potaknuti svako priznanje akademske i šire zajednice.

7. PRILOZI

- Preporuka Predstavništva Europske Komisije u Hrvatskoj
- Preporuka Forum za slobodu odgoja
- Preporuka Pučke Pravobraniteljice
- Preporuka međunarodne udruge ELSA International
- Preporuka međunarodne udruge ELSA Alumni
- Preporuka V. Gimnazije Vladimir Nazor Split
- Preporuka Srednje škole Ban Josip Jelačić Zaprješić
- Preporuka Gimnazije Sesvete
- Preporuka Gimnazije Jurja Barakovića Zadar
- Preporuka asistentice Mare Sesar
- *Contact approval form* korespondencija predsjednice ELSA-e Hrvatska s predsjednikom ELSA-e International, g. Yuriem Van Steenwijkom u vezi ROLE projekta
- Excel tablica s povratnim informacijama naših ROLE Predavača o unapređenju projekta
- Program agenda ROLE Training Weekend-a
- Promo materijali – brošura mail
- Promo materijali – brošura trifold
- ROLE Kurikulum
- Prezentacija o ROLE Hrvatska korištena na predavljanju na 83. Međunarodnoj skupštini (ICM) ELSA-e na Malti

EUROPEAN COMMISSION
EUROPSKA KOMISIJA

HEAD OF REPRESENTATION IN CROATIA
VODITELJ PREDSTAVNIŠTVA U HRVATSKOJ

Zagreb, 5. travnja 2023.

Poštovani,

Projekt *Rule of Law Education (ROLE)* međunarodni je projekt koji se po prvi puta u Hrvatskoj provodi od veljače 2023. kroz rad Europske udruge studenata prava Hrvatska te organizacijskog odbora ROLE projekta.

Uvidjevši vrijednost projekta, Predstavništvo Europske komisije u Hrvatskoj odlučilo je podržati njegovu organizaciju i provedbu i aktivno sudjelovali u istom. Smatramo da projekt daje značajan doprinos edukaciji o ljudskim pravima te općenito doprinosi akademskoj zajednici, društvu i mladima u cijeloj Hrvatskoj.

Promicanje vladavine prava zajednička je odgovornost. Sve institucije EU-a, države članice, neovisna tijela, akademska zajednica i organizacije civilnog društva imaju ulogu u tom kontekstu.

Europska komisija stoga pozdravlja ovakve inicijative i projekte na lokanim razinama jer doprinose poticanju istinske kulture vladavine prava kao temeljne vrijednosti Europske unije.

Smatramo da su studenti organizatori iz ELSA-e Hrvatska pokazali vještinu organizacije i osviještenost za ključne društvene probleme. Uvidom u njihov predan rad na ovako vrijednom projektu, odlučili smo dati svu svoju podršku i preporuku te se nadamo da će ta podrška potaknuti nastavak provođenja projekta i u budućnosti.

Iz do sada viđenog, vidljivo je da se provedbi projekta pristupa na jednoj vrlo ozbiljnoj i zavidnoj razini. Stoga ovim pismom želimo izraziti pohvale organizatorima, kao skupini mladih ljudi koji ulažu u borbu za ljudska prava i bolju budućnost za sve nas.

Srdačan pozdrav,

Ognian ZLATEV

Cesarčeva 4, HR-10000 Zagreb (Croatia) / Phone: (+385 1) 4681 300 / Fax: (+32 2) 2985 796

<http://ec.europa.eu/croatia/>
e-mail: comm-rep-zag@ec.europa.eu

URBR: 106/2023
SIG.: B12-2023-02
Zagreb, 5. travnja 2023.

Poštovani,

projekt Rule of Law Education (ROLE) međunarodni je projekt koji se po prvi puta u Hrvatskoj provodi od veljače 2023. kroz rad Europske udruge studenata prava Hrvatska te organizacijskog odbora ROLE projekta.

Budući da smo uvidjeli vrijednost projekta, podržali smo njegovu organizaciju i provedbu i aktivno sudjelovali u istoj jer smatramo da znatno doprinosi akademskoj zajednici, edukaciji i općenito društvu i mladima u cijeloj Hrvatskoj.

Također smatramo da su studenti organizatori iz ELSA-e Hrvatska pokazali vještinu organizacije i osviještenost i aktivnost za ključne društvene probleme. Uvidom u njihov predan rad na ovako vrijednom projektu koji je prepoznat u zemlji i inozemstvu, odlučili smo dati svu svoju podršku i preporuku te se nadamo da će ta podrška potaknuti nastavak provođenja projekta i u budućnosti. Potvrđujemo i da je projekt proveden na jednoj vrlo ozbiljnoj i zavidno visokoj razini, i ponovno naglašavamo da je postigao odjek kako u krugovima studenata i učenika, tako i u širem krugu cijele ELSA i ELSA Alumni mreže koje broje preko 70 000 članova iz 43 zemlje i gotovo 400 fakulteta.

Stoga ovim pismom želimo izraziti potporu organizatorima u prijavi na natječaj za rektorovu nagradu koja bi dakako bila vrijedno priznanje za postignuća mladih i ambicioznih ljudi koji već sada ulažu u borbu za ljudska prava i bolju budućnost za sve nas.

Srdačan pozdrav,

Ana Munivrana
Izvršna direktorica

REPUBLIKA HRVATSKA
PUČKI PRAVOBRANITELJ

Zagreb, 5. travanj 2023.

Poštovani,

projekt *Rule of Law Education (ROLE)* međunarodni je projekt koji se po prvi puta u Hrvatskoj provodi od veljače 2023. kroz rad Europske udruge studenata prava (ELSA) Hrvatska te organizacijskog odbora ROLE projekta.

Budući da smo uvidjeli vrijednost projekta, podržali smo njegovu organizaciju i provedbu i sudjelovali u istoj jer smatramo da teme vladavine prava i zaštite ljudskih prava nisu dovoljno prisute u obrazovnim procesima i da ovakvi projekti znatno doprinose obrazovanju i općenito društvu i mladima u cijeloj Hrvatskoj. Pri tome je dodatna vrijednost ovog projekta da mladi, studenti prava, osvještavaju i educiraju mlade, učenike srednjih škola. Studenti prava pri tome su angažirani na postizanju korisnog cilja, a i vjerojatno je da će učenici polaznici biti skloni učenju od i raspravi sa upravo drugim mladima.

Također smatramo da su studenti organizatori iz ELSA-e Hrvatska pokazali vještinu organizacije i osviještenost i aktivnost za važne društvene probleme. Uvidom u njihov predan rad na ovako vrijednom projektu, odlučili smo dati svoju podršku i preporuku te se nadamo da će ta podrška potaknuti nastavak provođenja projekta i u budućnosti. Potvrđujemo i da je projekt proveden na ozbiljnoj i visokoj razini, i ponovno naglašavamo da je postigao odjek kako u krugovima studenata i učenika u RH, tako i u širem krugu ELSA i ELSA Alumni mreže koje broje preko 70 000 članova iz 43 zemlje i gotovo 400 fakulteta.

Stoga ovim pismom želimo izraziti potporu organizatorima u prijavi na natječaj za rektorovu nagradu koja bi dakako bila vrijedno priznanje za postignuća mladih i ambicioznih ljudi koji već sada ulažu u borbu za ljudska prava.

S poštovanjem,

M. Sc. Tea Šimonović Einwalter, MJur

ELSA International
239, Boulevard Général Jacques
B-1050
Brussels, Belgium

Tel.: +32 2 646 26 26
Fax: +32 2 646 29 23
E-mail: secgen@elsa.org

Brussels, 6 April 2023

Letter of Recommendation

Lectori salutem,

This letter serves as confirmation that the students forming the Organising Committee of the ROLE Project from ELSA Croatia have successfully organised school visits, contributing to Rule of Law Education throughout Croatia.

ELSA (The European Law Students' Association) is an international, independent, non-political, non-profit-making organisation run by and for students. It is comprised of students and recent graduates who are interested in academic and personal excellence in addition to their studies at their universities. ELSA offers law students a perfect platform to develop their skills, contribute to social responsibility and meet fellow students and legal professionals throughout Europe.

ELSA's Rule of Law Education Programme (ROLE) aims to teach European youth about the rule of law and active citizenship. Law students and young lawyers unite and provide an engaging curriculum of sessions that focus on interactivity and critical thinking, making the rule of law relatable and usable for high school pupils.

ELSA Croatia has implemented ROLE since February 2023, becoming one of the leading groups within the ELSA Network. The Croatian students involved in the Organising Committee have shown skills in organisation and awareness towards key social issues. By acknowledging their dedicated and tireless efforts, I support the Organisers in their application for the rector's award. I hope that this support will encourage the continuation of the project in the future as well as the ambition of the students in their contribution to rule of law, human rights and democracy.

For any further information you may require, please do not hesitate to contact me.

Tel: +32 2646 2626

E-mail: academicactivities@elsa.org

Faithfully yours,

The image shows a blue rectangular stamp containing the ELSA logo and the text 'The European Law Students' Association'. Overlaid on this stamp is a handwritten signature in blue ink that reads 'Jean Mattijsen'.

Jean Mattijsen

Vice President in charge of Academic Activities

International Board of ELSA 2022/2023

ELSA ALUMNI

TO WARDS A JUST WORLD - LEADING BY EXAMPLE

Rue du Luxembourg 22-24,
1000 Brussels,
Belgium
www.elsaalumni.org

Letter of Recommendation ELSA Croatia ROLE OC

To whom it may concern,

With this letter, I would like to express support for the ELSA Croatia Organizational Committee of the ROLE Project in their application for the Rector's award.

The Rule of Law Education (ROLE) project was designed by ELSA Alumni for ELSA, with the idea of it being implemented and taught in all ELSA member groups throughout Europe. The primary objective of the ROLE program is to introduce secondary school pupils to the key elements of the rule of law as living principles, highlighting the core tenets and practices that make up a healthy legal system and a fair and just society. The additional benefit of ROLE is that secondary school pupils will be introduced to some of the diverse and inclusive people who are studying and practicing law in their country.

ELSA Croatia and in particular its ROLE Organizational Committee have taken it upon them to be the ELSA group pioneering the implementation of this project and they have done so in an impressively effective and inspiring way. Effective in seeking support from amongst others Croatian ELSA Alumni, the Croatian Ombudsman and the Croatian representation of the European Commission. Inspiring to the student teachers, the secondary school pupils and the other ELSA groups in Croatia and Europe, promoting a wider role out of the program.

We also believe that the student organizers from ELSA Croatia have shown skills in organization and dedication towards key societal issues. By examining their dedicated work on this valuable project recognized both domestically and internationally, we have decided to provide all our support and recommendation, in full confidence that this support will encourage the continuation of the project in the future.

We confirm that the project has been carried out at a very serious and commendably high level, and we emphasize again that it has had an impact both in the circles of students and pupils, as well as in the broader circle of the entire ELSA and ELSA Alumni network, which has over 70,000 members from 43 countries and almost 400 faculties.

On behalf of ELSA Alumni, I kindly commend the ELSA Croatia ROLE organizational Committee for the Rector's award. For any further information required, please do not hesitate to contact me at president@elsaalumni.org.

Yours sincerely,

Therese Prisse
President ELSA Alumni 2023

Poštovani,

projekt Rule of Law Education (ROLE) međunarodni je projekt koji se po prvi put u Hrvatskoj provodi od veljače 2023. kroz rad Europske udruge studenata prava Hrvatska te organizacijskog odbora ROLE projekta.

Budući da smo uvidjeli vrijednost projekta, podržali smo njegovu organizaciju i provedbu i aktivno sudjelovali u istoj jer smatramo da znatno doprinosi edukaciji gimnazijalaca i općenito društvu i mladima u cijeloj Hrvatskoj.

Također smatramo da su studenti organizatori iz ELSA-e Hrvatska pokazali vještinu organizacije i osviještenost i aktivnost za ključne društvene probleme. Uvidom u njihov predan rad na ovako vrijednom projektu koji je prepoznat u zemlji i inozemstvu, odlučili smo dati svu svoju podršku i preporuku te se nadamo da će ta podrška potaknuti nastavak provođenja projekta i u budućnosti. Potvrđujemo i da je projekt proveden na jednoj vrlo ozbiljnoj i visokoj razini, i naglašavamo da je postigao odjek kako u krugovima studenata i učenika, tako i u širem krugu cijele ELSA i ELSA Alumni mreže koje broje preko 70 000 članova iz 43 zemlje i gotovo 400 fakulteta.

Stoga ovim pismom želimo izraziti potporu organizatorima u prijavi na natječaj za rektorovu nagradu koja bi dakako bila vrijedno priznanje za postignuća mladih i ambicioznih ljudi koji već sada ulažu u borbu za ljudska prava i bolju budućnost za sve nas.

Srdačno

Ravnateljica V. gimnazije Vladimir Nazor Split:

Ankica Kovač, prof.

Split, 5. travnja 2023.

Poštovani,

projekt *Rule of Law Education* (ROLE) međunarodni je projekt koji se po prvi puta u Hrvatskoj provodi od veljače 2023. kroz rad Europske udruge studenata prava Hrvatska te organizacijskog odbora ROLE projekta.

Budući da smo kao Srednja škola *Ban Josip Jelačić* iz Zaprešića uvidjeli vrijednost projekta, podržali smo njegovu organizaciju i provedbu i aktivno sudjelovali u istoj jer smatramo da znatno doprinosi akademskoj zajednici, edukaciji i općenito društvu i mladima u cijeloj Hrvatskoj pa tako i u našem gradu.

Također smatramo da su studenti organizatori iz ELSA-e Hrvatska pokazali vještinu organizacije i osviještenost i aktivnost za ključne društvene probleme. Uvidom u njihov predan rad na ovako vrijednom projektu koji je prepoznat u zemlji i inozemstvu, odlučili smo dati svu svoju podršku i preporuku te se nadamo da će ta podrška potaknuti nastavak provođenja projekta i u budućnosti. Potvrđujemo i da je projekt proveden na jednoj vrlo ozbiljnoj i zavidno visokoj razini u 3. razredu hotelijersko-turističkih tehničara, i ponovno naglašavamo da je postigao odjek kako u krugovima studenata i učenika, tako i u širem krugu cijele ELSA i ELSA Alumni mreže koje broje preko 70 000 članova iz 43 zemlje i gotovo 400 fakulteta.

Stoga ovim pismom želimo izraziti potporu organizatorima u prijavi na natječaj za rektorovu nagradu koja bi, dakako, bila vrijedno priznanje za postignuća mladih i ambicioznih ljudi koji već sada ulažu u borbu za ljudska prava i bolju budućnost za sve nas, a zainteresiranost naših srednjoškolaca i vrlo aktivan angažman tijekom predavanja i radionica to i potvrđuju.

Srdačan pozdrav,

Zdravka Kramarić
prof. hrvatskoga jezika i književnosti

Srednja škola *Ban Josip Jelačić*, Zaprešić

Zaprešić, 4. travnja 2023.

GIMNAZIJA SESVETE
BISTRičKA 7, SESVETE
Sesvete, 7. travnja 2023.

Poštovani,

projekt Rule of Law Education (ROLE) međunarodni je projekt koji se po prvi puta u Hrvatskoj provodi od veljače 2023. kroz rad Europske udruge studenata prava Hrvatska te organizacijskog odbora ROLE projekta.

Budući da smo uvidjeli vrijednost projekta, podržali smo njegovu organizaciju i provedbu i aktivno sudjelovali u istoj jer smatramo da znatno doprinosi akademskoj zajednici, edukaciji i općenito društvu i mladima u cijeloj Hrvatskoj.

Također smatramo da su studenti organizatori iz ELSA-e Hrvatska pokazali vještinu organizacije i osviještenost i aktivnost za ključne društvene probleme. Uvidom u njihov predan rad na ovako vrijednom projektu koji je prepoznat u zemlji i inozemstvu, odlučili smo dati svu svoju podršku i preporuku te se nadamo da će ta podrška potaknuti nastavak provođenja projekta i u budućnosti. Potvrđujemo i da je projekt proveden na jednoj vrlo ozbiljnoj i zavidno visokoj razini, i ponovno naglašavamo da je postigao odjek kako u krugovima studenata i učenika, tako i u širem krugu cijele ELSA i ELSA Alumni mreže koje broje preko 70 000 članova iz 43 zemlje i gotovo 400 fakulteta.

Stoga ovim pismom želimo izraziti potporu organizatorima u prijavi na natječaj za rektorovu nagradu koja bi dikkop bila vrijedno priznanje za postignuća mladih i ambicioznih ljudi koji već sada ulažu u borbu za ljudska prava i bolju budućnost za sve nas.

Srdačan pozdrav,

Poštovani,

projekt Rule of Law Education (ROLE) međunarodni je projekt koji se po prvi puta u Hrvatskoj provodi od veljače 2023. kroz rad Europske udruge studenata prava Hrvatska te organizacijskog odbora ROLE projekta.

Budući da je Gimnazija Jurja Barakovića u Zadru uvidjela vrijednost projekta, podržali smo njegovu organizaciju i provedbu i aktivno sudjelovali u istoj jer smatramo da znatno doprinosi akademskoj zajednici, edukaciji i općenito društvu i mladima u cijeloj Hrvatskoj.

Također smatramo da su studenti organizatori iz ELSA-e Hrvatska pokazali vještinu organizacije i osviještenost i aktivnost za ključne društvene probleme. Uvidom u njihov predan rad na ovako vrijednom projektu koji je prepoznat u zemlji i inozemstvu, odlučili smo dati svu svoju podršku i preporuku te se nadamo da će ta podrška potaknuti nastavak provođenja projekta i u budućnosti. Potvrđujemo i da je projekt proveden na jednoj vrlo ozbiljnoj i zavidno visokoj razini, i ponovno naglašavamo da je postigao odjek kako u krugovima studenata i učenika, tako i u širem krugu cijele ELSA i ELSA Alumni mreže koje broje preko 70 000 članova iz 43 zemlje i gotovo 400 fakulteta.

Stoga ovim pismom želimo izraziti potporu organizatorima u prijavi na natječaj za rektorovu nagradu koja bi dakako bila vrijedno priznanje za postignuća mladih i ambicioznih ljudi koji već sada ulažu u borbu za ljudska prava i bolju budućnost za sve nas.

Srdačan pozdrav,

Ivana Slavica
Gimnazija Jurja Barakovića Zadar

Poštovani,

projekt Rule of Law Education (ROLE) međunarodni je projekt koji se po prvi puta u Hrvatskoj provodi od veljače 2023. kroz rad Europske udruge studenata prava Hrvatska te organizacijskog odbora ROLE projekta.

Budući da je Gimnazija Jurja Barakovića u Zadru uvidjela vrijednost projekta, podržali smo njegovu organizaciju i provedbu i aktivno sudjelovali u istoj jer smatramo da znatno doprinosi akademskoj zajednici, edukaciji i općenito društvu i mladima u cijeloj Hrvatskoj.

Također smatramo da su studenti organizatori iz ELSA-e Hrvatska pokazali vještinu organizacije i osvjiještenost i aktivnost za ključne društvene probleme. Uvidom u njihov predan rad na ovako vrijednom projektu koji je prepoznat u zemlji i inozemstvu, odlučili smo dati svu svoju podršku i preporuku te se nadamo da će ta podrška potaknuti nastavak provođenja projekta i u budućnosti. Potvrđujemo i da je projekt proveden na jednoj vrlo ozbiljnoj i zavidno visokoj razini, i ponovno naglašavamo da je postigao odjek kako u krugovima studenata i učenika, tako i u širem krugu cijele ELSA i ELSA Alumni mreže koje broje preko 70 000 članova iz 43 zemlje i gotovo 400 fakulteta.

Stoga ovim pismom želimo izraziti potporu organizatorima u prijavi na natječaj za rektorovu nagradu koja bi dakako bila vrijedno priznanje za postignuća mladih i ambicioznih ljudi koji već sada ulažu u borbu za ljudska prava i bolju budućnost za sve nas.

Srdačan pozdrav,

Ivana Slavica
Gimnazija Jurja Barakovića Zadar

mag. paed. et mag.inf. Mara Sesar
asistentica na Katedri za didaktiku i školsku pedagogiju
Odsjek za pedagogiju
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
mstojana@m.ffzg.hr

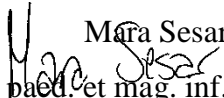
PREPORUKA

4. i 5. ožujka 2023. sudjelovala sam u međunarodnoj inicijativi Rule of Law Education (ROLE) predavajući o metodici nastave te nadgledajući simulacije izvođenja nastavnih satova prema unaprijed pripremljenom kurikulumu. Sudjelujući u projektu, upoznala sam se s radom hvalevrijedne udruge studenata prava i mladih pravnika – ELSA (The European Law Students' Association). Međunarodna inicijativa Rule of Law Education (ROLE) potiče svijest o vladavini prava i ljudskim pravima kod učenika srednjoškolskog uzrasta prema unaprijed osmišljenom kurikulumu. Pozdravljam inicijativu integracije u odgojno-obrazovne ustanove jer će svakako doprinijeti poboljšavanju iste.

Članovi ELSA-e pokazali su iznimnu zainteresiranost, odgovornost te predavačke vještine. Osim navedenog, pokazali su vještine organizacije te predanosti. Pokazali su se kao osobe visokog integriteta, spremni na rad i učenje. Posjeduju izvrsne komunikacijske vještine te visok stupanj samostalnosti u izvođenju nastavnog sata. Bili su spremni uvažiti svaku konstruktivnu kritiku s ciljem usavršavanja vođenja nastavnog sata.

S obzirom na dosadašnja iskustva (koja su se nastavila savjetodavnom komunikacijom i nakon održane edukacije), dajem preporuku i podršku za nastavak provođenja međunarodne inicijative i u budućnosti jer će, osim članova ELSA-e, svakako u tome najviše profitirati učenici u srednjim školama. Izražavam potporu organizatorima u prijavi na natječaj za rektorovu nagradu zbog svega navedenog u pismu.

Srdačan pozdrav,

Mara Sesar
mag. paed. et mag. inf.

Zagreb, 6. travnja 2023.

CAF

3 messages

President ELSA International <president@elsa.org>
To: President ELSA Croatia <president@hr.elsa.org>

Fri, 13 Jan at 13:11

Dear Iman,

I hope you are well.

I wanted to reach out to you regarding your CAF. Could you please explain what kind of project you want to cooperate on with the council? And who exactly do you want to do this with (the council here in Brussels, a Croatian person working at the council, or some Commission entity/representative in Croatia)? I ask because we have been slowly but surely getting closer to the Commission since Arga's term and I do not want to risk any confusion on their end.

Kindest regards,

Yuri van Steenwijk (*he/him*)

President

International Board of ELSA 2022/2023

Tel: +32 2 646 2626

LinkedIn: [Yuri van Steenwijk](#)

The European Law Students' Association

239, Blvd. Général Jacques, 1050 Brussels, Belgium

Tel: +32 2646 2626

E-mail: elsa@elsa.org

Website: elsa.org

The Council of Europe is ELSA's Human Rights Partner

The World Trade Organization is John H. Jackson Moot Court Competition's Technical Supporter

---

This message and any attachment are confidential and may be privileged or otherwise

protected from disclosure.

If you are not the intended recipient, please telephone or email the sender and delete this message and any attachment from your system. If you are not the intended recipient you must not use, copy, print this message or attachment or disclose the contents to any other person.

President ELSA Croatia <president@hr.elsa.org>
To: President ELSA International <president@elsa.org>

Fri, 13 Jan at 15:24

Dear Yuri,

thank you so much for reaching out to me.

We would like to collaborate with the Croatian Representation of the European Commission, for our ROLE campaign. In the CAF I was not really sure if I was supposed to put down the actual HQ or Croatian office, so that's why I put down Belgium to be sure. Please let me know if there is any more information you need, and I'm attaching the visual we've prepared below.

thank you and kindest regards,

Iman Mrkić
Predsjednica / President
ELSA Hrvatska / ELSA Croatia

The European Law Students' Association
CROATIA

GSM: +385 99 4368 504

E-mail: president@hr.elsa.org

Europska udruga studenata prava - ELSA Croatia

Trg Republike Hrvatske 3, 10000 Zagreb

The Council of Europe is ELSA's Human Rights Partner

The World Trade Organization is John H. Jackson Moot Court Competition's Technical Supporter

[Quoted text hidden]

ROLE visual.jpeg

President ELSA International <president@elsa.org>

Sun, 15 Jan at 17:12

To: President ELSA Croatia <president@hr.elsa.org>

Dear Iman,

In that case it should be no problem. The visual also looks good. Best of Luck

[Quoted text hidden]

Timestamp	Posjećena škola	Datum posjeta	Broj učenika u na pred	Prosječna dob učenika	Nastava se izvodi u	Prostor i oprema za izv	Ako da, kakvih problem	Materijalno-tehnička pr	Po mom mišljenju, priç	Trajanje dijelova sata j	Ako nije, u čemu je bio	Odnosio/la sam se prei	U razredu je vladalo oç
3.15.2023 21:54:30	Gimnazija Sesvete Za	15.3.2023	23	3. razred	običnoj učionici	je funkcionalna		Ploča + kreda, Projekt	4	4		5	5
3.15.2023 23:22:19	Gimnazija Sesvete Za	15.3.2023	20-25	3. razred	običnoj učionici	je funkcionalna		Ploča + kreda	4	5		5	5
3.17.2023 16:26:02	Gimnazija Jurja Barak	17.3.2023	30	4. razred	običnoj učionici	je funkcionalna		Bijela ploča + markeri	5	5		5	5
3.26.2023 12:20:36	Gimnazija Jurja Barak	3/17/0023	30	4. razred	običnoj učionici	je funkcionalna	ne	Bijela ploča + markeri	5	5		5	4
3.26.2023 22:08:46	Gimnazija Vladimir Na	23.3.2023	25	3. razred	običnoj učionici	je funkcionalna		Bijela ploča + markeri	5	4		5	4
3.27.2023 22:00:27	Gimnazija Vladimir Na	23.3.2023	30	3. razred	običnoj učionici	je funkcionalna		Ploča + kreda, Projekt	5	5		5	5
3.28.2023 21:27:39	Gimnazija Vladimir Na	23.3.2022	cca 35	3. razred	običnoj učionici	je funkcionalna		Bijela ploča + markeri	4	4	Prilagodili smo se temi	5	5
4.5.2023 20:41:22	Srednja škola Ban Jois	4.4.2023	cca 20	3. razred	običnoj učionici	je funkcionalna		Bijela ploča + markeri,	5	5		5	5
4.6.2023 22:09:03	Srednja škola Ban Jois	4.4.2023	20	3. razred	običnoj učionici	je funkcionalna		Bijela ploča + markeri,	5	5		5	4

Pohavljivao/la sam tru	Imao/la sam dobru nev	U nastavi sam koristio/	Spremno sam odgovar	Učenici su poštivali pr	Učinkovito sam reagir	Na početku sata jasno	Na početku sata jasno	Davao/la sam jasne up	Učenicima je tijekom s	Objašnjavao/la sam pc	Uspješno samo koordinir	Uputio/la sam učenike	Pratio/la sam reakcije i
5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	5	5	5	5	4	5	4	5	5	4	5	5	5
3	4	3	5	5	4	4	5	5	4	5	4	4	5
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
4	4	4	4	4	5	5	5	4	3	4	3	5	4
5	5	3	2	4	5	2	4	3	5	3	3	4	4
5	5	4	4	4	3	5	5	4	5	5	4	4	5
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5
3	5	5	4	2	3	5	1	4	5	4	5	4	3

Na kraju sata	ukratko :	Nastava je bila interak	Učenici su bili aktivno	Učenici su međusobno	Učenici su sudjelovali	Učenici su slobodno izi	Na predavanju sam im	Učenicima kojima je tri	Ponovno sam objasnio	Dao/la sam učenicima	Nastojao/la sam uključ	Osigurao/la sam da od	Osigurao/la sam da od	Postavljao/la sam pitan
5	5	5	5	5	5	5	Ne	1	5	4	5	5	5	5
4	4	5	5	4	5	5	Ne	4	4	5	4	5	5	5
4	5	5	5	5	5	5	Ne	5	5	5	1	5	5	4
5	5	5	5	5	5	5	Ne	5	5	5	5	5	5	4
4	3	4	3	3	4	4	Ne	5	5	3	4	4	3	4
5	4	3	4	5	3	3	Ne	2	3	5	3	4	2	3
5	4	5	4	4	4	4	Ne	4	5	5	3	3	4	5
5	4	5	5	5	5	4	Ne	4	5	5	4	4	4	5
5	4	3	5	3	4	4	Ne	4	3	4	4	3	5	5

Pružio/la sam konkretno	Pravovremeno sam ob	Izazovi i problemi tijekom	Prednosti, pozitivni aspekti	Mane, negativni aspekti	Prednosti, pozitivni aspekti	Mane, negativni aspekti	Ostala zapažanja i bilješke
5		5 Verbalna koordinacija : Opuštena atmosfera i	Nema ih	Interaktivnost i demistifikacija	Pitanja su preopćenita, Zanimljivo iskustvo, dobna skupina je uspješno pogodena	Učenici su bili dosta aktivni i zainteresirani	
5		5 Paziti na to koliko dugo	Mislim da sam dosta je	Ponekad koristim izraz Kurikulum je kvalitetan	Za sad nisam primijetio	Ništa	
3		4 Trebalo bi još pojednost	Opuštena i otvorena ali	Jedan zadatak smo po	Nema previše pričanja	Neki definicije nisu shv	Jako pozitivan feedback od učenika i profesorice koja nas je gledala. Svi su se zabavili i sigurno će zapamtiti ovo predavanje ili barem neki dio istog.
5		5 izazovno je bilo suradnja	iskustvo	nema	zanimljivo iskustvo i za	nema	svi su bili super
5		4 Budući predavači trebaju	Opušten pristup	Prijelazi s jedne teme i	Opušten pristup ozbiljn	Zadaci bi učenicima m :)	
5		5 Dobro treba gledati na	Opušten sam i zato je	Zbog toga možda nem	Neformalan je, daje fle	Ima puno grupnog rada -	
4		3 Učenicima treba vremena	Atmosfera je bila vrlo c	Izazov je bio zadržava	Odličan uvod u temu v	Nedovoljno vremena z -	
5		4 Nije ih bilo	/	Nema	Pristupačnost i otvoren	Nama	Nema
4		4 /	Stvaram opuštenu atm	Možda pre brzo pričam	Interaktivnost	Nama	Nema

ROLE Croatia Training Weekend 2023.

-	SUBOTA 04.03.2023.	NEDJELJA 05.03.2023.
8:00	Dolasci	Slobodno vrijeme
9:00		
10:00		Simulacija - grupa 1
11:00		Pauza
12:00		Simulacija - grupa 2
13:00		Ručak
14:00		
15:00		Otvaranje - uvodni govori
	Domjenak	
16:00	Vladavina prava - Tena Šimonović Einwalter	Pauza
17:00	ROLE Kurikulum - ELSA	Simulacija - grupa 4
18:00	Metodologija - Mara Sesar	Pozdravni govor
19:00	Slobodno vrijeme	Odlasci
20:00		
21:00		
22:00	Social	
23:00		

RULE OF LAW EDUCATION

O PROJEKTU

Rule of Law Education (ROLE) program je **interaktivnog izvanškolskog obrazovanja** u kojem studenti prava i mladi pravnici članovi ELSA-e na neformalan način prezentiraju učenicima srednjih škola kratak kurikulum o vladavini prava koji je na međunarodnoj razini pripremila udruga ELSA Alumni, a primjeni u Hrvatskoj prilagodila ELSA Hrvatska u suradnji s **Pučkom pravobraniteljicom**.

CILJ

Promicanje razumijevanja i poštivanja koncepta vladavine prava; Promicanje ljudskih prava

KURIKULUM

Specijalizirani program za promicanje vladavine prava **stručno kreiran na europskoj razini** po inicijativi i radu udruge ELSA Alumni (bivših članova studentske udruge ELSA, redom uglednih pravnika i pravica sa svih strana Europe i šire), prilagođen primjeni u hrvatskoj uz pomoć iste udruge ELSA Alumni i **Pučke pravobraniteljice**

BROJ SATI

Dva školska sata (90 min) po mogućnosti na dva razmaknuta dana (radionica s pripremom)

TERMIN

Po dogovoru, tokom ljetnog polugodišta šk.god. 22/23 (prije nego što maturanti odu s nastave)

PREDAVAČI

Studenti prava i mladi pravnici, bivši učenici Vaše škole – prethodno **adekvatno pripremljeni** (pripremu vodi ELSA Hrvatska, Pučka pravobraniteljica, metodološki stručnjak i ELSA Hrvatska alumni članovi

KONTAKT

Niko Anzulović Mirošević
Voditelj projekta
role@hr.elsa.org

PARTNERI

Pučka pravobraniteljica, ELSA Alumni, Predstavništvo Europske Komisije u Hrvatskoj, Forum za slobodu odgoja

O PROJEKTU

Rule of Law Education (ROLE) program je **interaktivnog izvanškolskog obrazovanja** u kojem studenti prava i mladi pravници članovi ELSA-e na neformalan način prezentiraju učenicima srednjih škola kratak kurikulum o vladavini prava koji je na međunarodnoj razini pripremila udruga ELSA Alumni, a primjeni u Hrvatskoj prilagodila ELSA Hrvatska u suradnji s **Pučkom pravobraniteljicom**.

CILJ

Promicanje razumijevanja i poštivanja koncepta vladavine prava;
Promicanje ljudskih prava.

PREDAVAČI

Studenti prava i mladi pravnici, bivši učenici Vaše škole – prethodno **adekvatno pripremljeni** (pripremu vodi ELSA Hrvatska, Pučka pravobraniteljica i stručnjak s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu).

KURIKULUM

Specijalizirani program za promicanje vladavine prava **stručno kreiran na europskoj razini** po inicijativi i radu udruge ELSA Alumni (bivših članova studentske udruge ELSA, redom uglednih pravnika i pravica sa svih strana Europe i šire), prilagođen primjeni u hrvatskoj uz pomoć iste udruge ELSA Alumni i **Pučke pravobraniteljice**

BROJ SATI

Dva školska sata u trajanju od **90 minuta**.

TERMIN

Po dogovoru, tokom ljetnog polugodišta šk.god. 22/23 (prije nego što maturanti odu s nastave).

PARTNERI

Pučka pravobraniteljica,
ELSA Alumni, Predstavništvo
Europske Komisije u Hrvatskoj, i
Forum za slobodu odgoja.

RULE OF LAW EDUCATION

KONTAKT

Niko Anzulović Mirošević
Voditelj projekta
role@hr.elsa.org

CILJ PREDAVANJA:

U ovom predavanju, učenici će razviti sveobuhvatnije razumijevanje o vladavini prava i načelima koje ona obuhvaća. Do kraja ovog predavanja učenici će moći:

- *Prepoznati društvene strukture koje omogućuju pravednost i poštenje*
- *Povezati dobra i pravedna pravila s pravednim društvom*
- *Razumjeti poantu predavanja*
- *Objasniti komponente vladavine prava*
- *Razumjeti podjelu vlasti*
- *Opisati drugima osobno shvaćanje vladavine prava*
- *Prepoznati načela vladavine prava i njihovu povredu u pričama i vijestima*

Overview:

Aktivnosti: grupni rad, objašnjavanje, primjeri

Grupni radovi: Planet, Problem, Definiranje

Smjernice za nastavnike:

Cilj diskusije u ovoj lekciji nije da se dođe do konačnog zaključka, već da se raspravlja o prednostima i nedostacima široke i uske definicije, i da navede učenike da svaki od njih kreira svoju definiciju vladavine prava nakon diskusije. Ako se mora doneti zaključak, sviđa mi se sljedeće, malo iz Tamanaha i malo od ELSA-e:

„Ključno je da ne postoji jedinstvena manifestacija vladavine prava. Postoji mnogo različitih načina i tekture kako države manifestuju vladavinu prava — kako one instanciraju društvo u kojem su državni službenici i građani obavezni zakonom i pridržavaju se zakona. Vladavina prava u Japanu je veoma drugačija od vladavine prava u Nemačkoj, koja se razlikuje od vladavine prava u Singapuru i u Americi. Sva ova društva imaju prepoznatljivo snažne sisteme vladavine prava, uprkos različitim snagama i slabosti. Različite strukture utiču na nivo pravičnosti i pravde.

(...) Fokusiranje na samu „vladavinu prava“, kao politički ideal ili teorijski pojam ili skup kvantitativnih indeksa, ne vodi nas mnogo daleko, a ovo kao centralni fokus može čak poslužiti kao rasejanost. Ono što je zaista važno je uloga koju pravni sistem igra u široj vladi i društvu pitanja od značaja za ljude, bilo da je pravni sistem u celini ili u pojedinim slučajevima za dobro ili ne.’

... I kako pojedinci poput vas mogu to iskoristiti da se zaštite od tiranije, samovolje, korupcije i diskriminacije.

Izvori: <https://www.coe.int/en/web/greco/evaluations> o statusu po zemlji kako bi se izbegla zloupotreba ovlašćenja u vladi i policiji.

!! UMNA MAPA: tokom predavanja crtat ćete umnu mapu, koju u ovom materijalu ELSA Alumni predstavlja u obliku koncentričnih krugova. Kad ju crtate/prezentirate ona ne mora izgledati identično tako - može biti npr razgranata umjesto koncentrična, ne mora imati točne natpise od riječi do riječi, niti je zabranjeno dodavati svoje nove oblačiće s objašnjenjima u nju. Bitno je samo da vizualno predočava koncepte koje objašnjavate. Jako je važno da je umna mapa razumljiva vama i učenicima i da je stalno u vidnom polju dok se radi i dok ju se popunjava. Zato je dapače i poželjno umnu mapu prilagoditi sebi, svom stilu prezentiranja i svom shvaćanju koncepata koje obuhvaća.

UVOD

(Predviđeno trajanje: 5-10 minuta)

Predstavljanje: tko smo mi, što je ELSA, zašto smo tu, o čemu ćemo danas razgovarati.

Najava tijeka predavanja: Odmah ćete biti podijeljeni u grupe, i u tim grupama ćete raditi tokom cijelog današnjeg predavanja. Imat ćete 2 do 3 grupna zadatka koji se nastavljaju jedan na drugi, i tako ćemo skupa zajedničkim snagama doći do razjašnjenja pojma vladavine prava. Zato Vas molim da surađujete sa svojim školskim kolegama - zadaci su jako logični i zdravorazumski te vam za njih ne treba ništa osim logičkog razmišljanja i malo općeg znanja.

1. DIO: PLANET

(Predviđeno trajanje; 25-30 minuta)

(RAZDVOJITE UČENIKE U 4 GRUPE, U KOJIMA ĆE RADITI SVE AKTIVNOSTI DO KRAJA PREDAVANJA)

Grupni zadatak:

Započinjemo ovo predavanje jednim grupnim zadatkom:

Scenarij:

Poslani ste na drugi planet na kojem vi trebate utemeljiti novo vlastito društvo među novim ljudima koje ni vi ne znate; dolazit će stotine ljudi svakog dana. Naravno, potrebno je riješiti temeljna pitanja hrane, skloništa itd. Ali na ovom planetu je sve veoma jednostavno i ne morate misliti o tome: ima vode, zraka, hrane, skloništa itd.

Ono o čemu morate misliti je kakvim ćete stvoriti društvo u kojemu biste i vi voljeli živjeti. Možda društvo pravde i poštenja?

Konkretno (staviti na slajd):

- Kakva bi pravila ljudi trebali slijediti kako bi društvo dobro funkcioniralo i tko odlučuje koja su to pravila?
- Tko je "glavni" - tko odlučuje o ključnim trenutnim problemima i o smjeru u kojem se cijelo društvo kreće?
- Što ćete s ljudima koji krše pravila ili nanose drugima štetu kršeći ih?
- Tko odlučuje što će se dogoditi onome koji prekrši pravilo?
- Tko će i kako rješavati nesuglasice među ljudima koje oni ne uspiju mirnim putem razriješiti?
- Kako ćete osigurati zaštitu jednakosti i ljudskih prava?)

Morate znati da vas ovo međuzvezdano putovanje na drugi planet mijenja na načine koje ni sami ne razumijete. Kada dođete na taj drugi planet možda ćete biti u potpunosti drugačiji nego sada i ne znate što se može a što ne može promijeniti: spol, boja kože, seksualna orijentacija, visina, razina obrazovanja, godine, psiha, inteligencija, imovinsko stanje, socijalni status... može se promijeniti bilo što i vi to ne znate dok ne stignete - a tad je već kasno za mijenjati kriterije svog društva.

PITANJA NA KOJE SVAKA GRUPA TREBA DATI ODGOVOR: (možete isprintati ta pitanja/staviti ih na slajd/napisati na ploču)

PRIPREMITE FORMULARE S POLJIMA ZA IME PLANETA/GRUPE I S POLJIMA ZA ODGOVORE NA PITANJA.

Your task is to discuss and answer the following questions:

- 1.. Koja bi bila 3 najvažnija kriterija za razmotriti kad stvarate svoje novo društvo? Koje su to 3 najvažnija kriterija koje svaki član zna i koje prezentirate drugim civilizacijama i kojima se ponosite? Kriteriji/ideje koje im predstavljate u vašem društvu.
2. Na temelju tih kriterija i vrijednosti, kakav biste sustav uspostavili s obzirom na bitne značajke na planetu (Ukratko opiši po sljedećim podpitanjima:
  - Kakva bi pravila ljudi trebali slijediti kako bi društvo dobro funkcioniralo i tko odlučuje koja su to pravila?
  - Tko je "glavni" - tko odlučuje o ključnim trenutnim problemima i o smjeru u kojem se cijelo društvo kreće?
  - Što ćete s ljudima koji krše pravila ili nanose drugima štetu kršeći ih?
  - Tko odlučuje što će se dogoditi onome koji prekrši pravilo?
  - Tko će i kako rješavati nesuglasice među ljudima koje oni ne uspiju mirnim putem razriješiti?
  - Kako ćete osigurati zaštitu jednakosti i ljudskih prava?)

DAJTE IM 15-20 MINUTA ZA ODGOVORE NA PITANJA.

Kad prođe vrijeme/svi su gotovi:

Grupa A

- Kada ste stvarali svoje novo društvo, koji su vam kriteriji najbitniji?

Tko je odabrao nešto drugačije?

Grupa B,C?

- Stvari kojih će se sjetiti su vjerojatno pravednost, pravičnost, jednake mogućnosti, zabrana diskriminacije itd.

Pitajte ima li još netko odgovor ili nešto za dodati. *Grupa D*, vaš sustav? Ima li još netko

različit odgovor?

Sustav koji osmisle bit će naravno nepotpun, ali trebali bi moći jasno objasniti nešto od onoga što bi zadovoljilo njihove kriterije. Predavač treba dalje navoditi učenike na stvari poput podjele vlasti, policije i pravosuđa. Vjerojatno će biti mnogo prilika da objasnite što još nedostaje njihovim idejama ili zašto ih treba modificirati.

Je li bitno to što niste znali kakva ćete osoba stići na planet?

Istražite što znači da mogu biti bilo koje boje kože, spola itd. što stvara osjećaj potrebe za jednakošću, poštenjem itd.

Uočite jesu li sposobni odvojiti se od sustava (i stoga ne djelovati samo u vlastitom interesu).

Kako biste se osjećali da pravila vaše grupe nisu uzeta u obzir pri formiranju ovog novog društva?

2. DIO: TEMELJNA DEFINICIJA

(Predviđeno trajanje: 5-10 minuta)

OBJASNITI:

Vladavina prava se ne odnosi na poslušnost, već na to da se svatko osjeća ovlaštenim da izazove i mijenja strukturu i odluke koje nisu u skladu s pravdom i jednakošću ili ne rezultiraju njima, tako da možemo koegzistirati, tj. Živjeti zajedno u slobodi i miru.

Hoće li vladavina prava biti jaka, ovisi o pravilima, normama, strukturi upravljanja i sustava.

Vladavina prava može se održati samo tamo gdje se pojedincima daju alati i prilika da nametnu svoja prava. Preuzimanje odgovornosti za osiguranje poštenosti i pravednosti takvih odluka nazivamo (aktivnim) građanstvom.

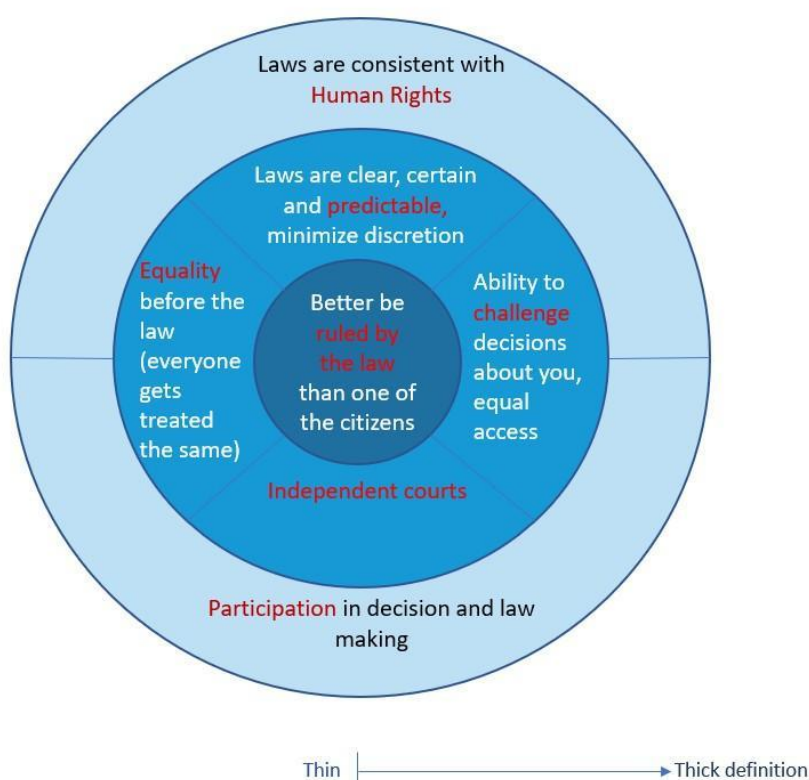
OBJASNITI:

Cilj ROL-a i kako se postiže:

Postići jednakost i pravdu, sankcije za one koje to ne poštuju, osvijestiti pravo svake osobe na mijenjanje odluka i jednakost pred zakonom.
Postiže se putem pravila, normi, zakonima - sistemom (ono što su osmislili u prethodnom zadatku).

Komponente vladavine prava razvijale su se tijekom prošlosti i još uvijek ne postoji univerzalna definicija za nju. Pogledajmo razvoj i na koje se načine može definirati:
Ideja vladavine prava potječe iz grčkog doba: Aristotel je tvrdio da je bolje da vlada zakon nego samo jedan građanin. (Aristotle, Greece 383 BC)
! NACRTATI NA PLOČU SAMO NAJUŽU KRUŽNICU !

Development of the notion of Rule of Law - components

Q: Mislite li vi da je bolje da nad nama vlada zakon nego jedan građanin? Zašto?

!!!(PROSTOR ZA PAUZU: Ako je tako dogovoreno sa školom ili vam se na temelju procjene to čini kao dobra ideja, SAMO OVDJE DAKLE IZMEĐU DIJELA 2 I 3 SMIJETE NAPRAVITI KRATKU PAUZU.)

3. DIO: PROBLEMI

(Predviđeno trajanje: 20-30 minuta)

No što ustvari znači da vlada zakon a ne čovjek? Puno manje ljudi nego što mislite ustvari shvaća koncept vladavine prava, mnogi taj pojam bacaju naokolo da zvuče pametno, a neki čak i koriste izraz vladavine prava kako bi potkopavali ljudska prava i demokraciju.

Zato ćemo skupa kroz grupni rad doći do konkretnih primjena tog jako općenitog Aristotelovog postulata.

GRUPNI ZADATAK - po grupama u koje su već podijeljeni

Svaka od 4 grupe dobit će po jedan problem na koji nailaze na novonastalom planetu -

(Možete ih isprintati na kartice i svakoj grupi dati karticu.)

1. grupa: Andriji je izrečeno 2 godine zatvora. Međutim nije mu jasno što je učinio ni gdje piše da mora 2 godine u zatvor. Zatvorski čuvar također ne zna odgovore na ta pitanja.

2. grupa: Sud je odlučio da osuđuje Andriju na 2 godine zatvora za krađu svemirskog broda. Kad je ta odluka donesena, Andrija ide u zatvor - iako Andrija zna da je Marko ustvari ukrao svemirski brod i može to i dokazati.

3. grupa: Andriji i ET-ju (kakvih ste dosta susreli na planetu) je izrečena kazna zatvora za istu krađu koju su skupa isplanirali i počinili. Međutim, ET-ju je dosuđeno duplo više godina zatvora naravno - vanzemaljci su generalno opasni i nepredvidivi.

4. grupa: Andrija je počinio krađu i ne želi ići u zatvor. Sjeti se da je na putu za ovaj planet bio u istoj kabini s vama koji donosite pravila - skupa ste jeli, pili, zabavljali se. Kako ste vi, osim onih koji donose zakone također svi i glavni suci na planetu, Andrija jednome od vas plati raskošan ručak pa mu vi obećate da ćete "riješiti" da ne mora u zatvor.

CILJ: da sami kroz rješenje za svaki problem dođu do 4 načela vladavine prava:

- *1. Grupa:* Zakoni moraju biti jasni, određeni i dostupni kako bi se osigurala predvidljivost i dostojanstvo ljudi
- *2. Grupa:* Ljudi bi trebali moći osporiti i ispraviti odluke o sebi: poštenje kroz pravdu
- *3. Grupa:* Svi trebaju biti jednaki pred zakonom kako bi se izbjegla diskriminacija
- *4. Grupa:* Sud i suci moraju biti neovisni kako bi se izbjegla korupcija i pristranost

DAJTE IM 10 MINUTA DA SMISLE ODGOVOR.

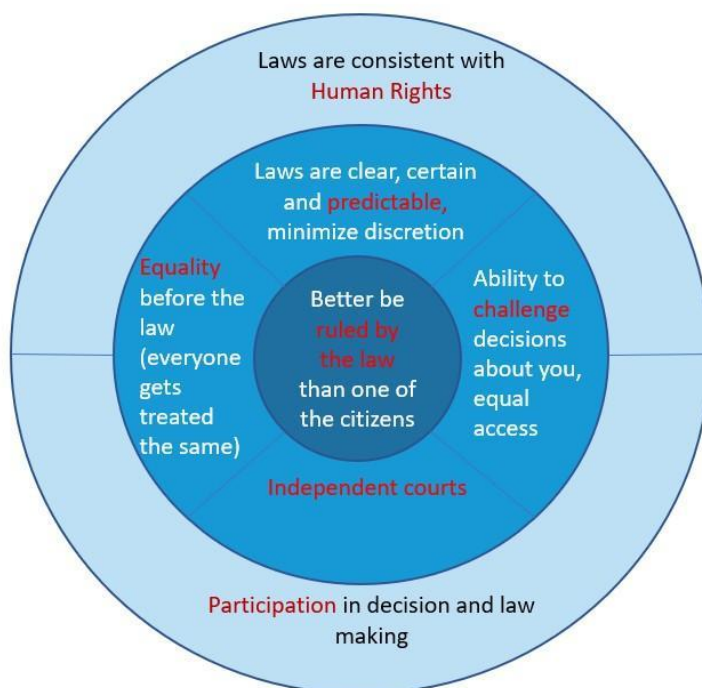
Kad prođe 10 minuta/svi su gotovi:

Postupak:

- pitati jednu po jednu grupu da pročitaju problem i prezentiraju kako bi ga riješili. Pomoći im da kroz to kratko izlaganje dođu do načela do kojeg moraju doći, ispraviti ih i reći im načelo u ovom predviđenom obliku.
- nakon svakog izlaganja napisati načelo na ploču/prezentaciju kao dio srednjeg koncentričnog

kruga s ovog dijagrama:

Development of the notion of Rule of Law - components

Thin |—————> Thick definition

- pri pisanju svakog načela objašnjavate to načelo:

1. Grupa:

"Zakoni moraju biti jasni, određeni i dostupni kako bi se osigurala predvidljivost i dostojanstvo"

Jasni – Zakoni i propisi prema kojima se društvo ravna moraju biti napisani i oblikovani na način da svaki prosječni građanin može razumjeti sadržaj propisa. Propis koji je načinjen na način da ga samo određena skupina ljudi može razumjeti i primjenjivati nije u skladu s demokracijom i vladavinom prava.

(primjer – ako bi vam liječnik dao dijagnozu koristeći se isključivo stručnom terminologijom mnogi ne bi mogli razumjeti radi li se o običnoj virozi ili teškoj bolesti (drugi primjeri npr mehaničar, vodoinstalater itd.))

Određeni – propis mora biti precizno određen kako bi se ostavljalo što manje prostora proizvoljnom odlučivanju pojedinaca. Odnosno trebalo bi biti što manje „rupa u zakonu“ jer tako smanjujemo i mogućnost zlorabe propisa suprotno namjeni.

Neka ponašanja su sama po sebi dovoljno poznata prosječnom čovjeku tako da ih nije potrebno opisivati do najsitnijeg detalja (čl.110 KZ Tko ubije drugoga, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.) dok neka ponašanja npr. Financijska i trgovačka pravila ili kontrola kvalitete proizvoda moraju biti detaljno regulirana.

Dostupni – budući da se zakoni odnose na sve nas tako i trebaju biti dostupni svima nama. Tako se svi zakoni i propisi u RH objavljuju u Narodnim novinama 8 dana nakon donošenja. Ali dostupnost propisa ide i dalje od toga, npr. Nekome tko je gluhočujem ili ne govori jezik države mora se omogućiti postupanje na način koji će moći razumjeti.

2. Grupa:

Ljudi bi trebali moći osporiti i ispraviti odluke o sebi: poštenje kroz pravdu
Pri svakom odlučivanju ili ponašanju moguće su pogreške, profesor pri ocjenjivanju ispita, nogometni sudac o odluci o penalu ili kartonu ili sudac pri odlučivanju o kazni. Za svaku takvu odluku mora postojati mogućnost ispravljanja tih pogrešaka, profesor može opet pregledati ispit, nogometni sudac može koristiti VAR a sudu se može podnijeti žalba višem sudu. Ako bi se pogrešna odluka samo tako ostavila to ne bi zadovoljilo pravdu.

3. Grupa:

Svi trebaju biti jednaki pred zakonom kako bi se izbjegla diskriminacija
Budući da zakon potiče od svih nas kao društva, a ne samo od probranih pojedinaca, tako se i mora odnositi na sve članove društva jednako - bez obzira na eventualne okolnosti, različite karakteristike građana, a pogotovo predrasude i slično.

4. Grupa:

Sud i suci moraju biti neovisni kako bi se izbjegla korupcija i pristranost
Podjela vlasti:

Bilo je već Montesquieuovo (1784.) mišljenje da zakonodavna, izvršna i sudbena vlast države moraju biti podijeljene, sadržane svaka u svojoj različitoj ustanovi ili grani vlasti. Taj se koncept zove "TRODIJELA VLASTI".

Zakonodavna vlast države je njen parlament, Sabor, koji donosi državne zakone i druge propise. Najčešće je to tijelo u kojem političari izabrani od naroda glasuju o odlukama. Sudbena vlast države su njeni sudovi i suci - oni koji primjenjuju zakone i druge propise. Naposlijetku, izvršna vlast, dakle predsjednik, vlada i policija, zaduženi su za PROVOĐENJE zakona. (Usporedi sa sportom: pravila donosi npr FIFA, organizatori konkretnog natjecanja provode ta pravila i osiguravaju njihovu primjenu, a suci primjenjuju pravila na svaki konkretni slučaj.)

Postoje mnogi različiti oblici trodiobe i podjele vlasti u svijetu drukčiji od modela koji je primijenjen u RH, sa različitim ovlastima podijeljenim između različitih institucija i ustanova. Nažalost također postoje i mnogi državni sustavi u kojima ta podjela nije dobro provedena, sustavi u kojima je samo prividno provedena, kao i sustavi u kojima uopće nije ni započeta. U takvim je sustavima sva državna moć koncentrirana u rukama jedne osobe (diktatura), vladajuće šačice moćnika (oligarhija) ili jedne političke stranke (partijski sustav). Mnoge današnje države formalno proklamiraju da imaju trodiobu vlasti, dok se u stvarnosti radi o nekom od navedenih monopola moći.

Neovisnost sudaca: osim neovisnosti sudstva kao cjeline i zasebne grane vladavine u trodiobi, za svakog suca pojedinca također moraju postojati uvjeti da se odupre npr korupciji i sukobu interesa. Zato npr suci moraju imati visoke plaće, ne smiju biti članovi stranaka, biraju se jako rigoroznim postupkom koji provjerava moralne standarde itd.

Kad objasniš i nacrtáš sva 4 načela, kažeš:

Tek poštivanjem minimalno ovih načela vladavine prava, neka se država može početi smatrati sustavom koji štiti ljudska prava svojih građana. (CRTAŠ LJUDSKA PRAVA U VANJSKOM KRUGU)

Niti demokracija kao takva pojmovno nije spojiva sa sustavom koji ne poštuje ova načela. Zato se i u pojmu demokracije, odnosno sudjelovanja građana u vlasti i upravljanju, krije pretpostavka postojanja određene razine vladavine prava. (CRTAŠ DEMOKRACIJU U VANJSKOM KRUGU)

Nakon toga dajete primjer:

Kada znate što tražite, primjere povreda ovih načela u mnogim suvremenim državama možete u vijestima vidjeti svaki dan - a često i "nadrinudrace" koji pričaju o "povredi vladavine prava" bez da imaju pojma što on zapravo predstavlja.

PITAŠ IMA LI KO PRIMJER! AKO SE NITKO NE JAVLJA, TI DAJEŠ NEKI SVOJ PRIMJER LOKALNI, DRŽAVNI, ILI EVENTUALNO OVAJ SLJEDEĆI:

Jedan poznati suvremeni europski primjer je situacija sa ustavnim sudom u POLJSKOJ.
(OPIS KRIZE)

2015. vladajuća stranka u Poljskoj dobila je nikad prije zabilježenu nadmoćnu većinu na parlamentarnim izborima. 2015. je na predsjedničkim izborima također nadmoćno pobijedio kandidat iz iste stranke. (SJETITE SE 4. NAČELA VLADAVINE PRAVA - NEOVISNOST SUDSTVA) Tako je od tri grane vlasti, izvan kontrole te političke stranke i jednog čovjeka ostala neovisna samo sudska vlast (Ustavni sud).

Da bi tome stala na kraj, vladajuća je stranka kontrolom dviju grana vlasti imenovala 5 novih svojih stranačkih sudaca za Ustavni sud, a kada se Ustavni sud tome usprotivio - promijenila zakone o Ustavnom sudu da učini imenovanje svojih 5 sudaca "zakonitim".

Mnoge europske države pa i sama Europska Unija u postupanju Poljske vide veliku povredu vladavine prava.

(PITAJ KOJE OD 4 NAČELA JE POVRIJEĐENO - NEK MALO OBJASNE.)

4. DIO: KONAČNO (NE)DEFINIRANJE

(Predviđeno trajanje: 10-20 minuta)

MORAŠ OCIJENITI KOLIKO TI JE OSTALO VREMENA. S obzirom na to postoje dvije opcije:

1. Ako ti je ostalo još ~15-20min do kraja, imaš vremena za još jednu grupnu aktivnost:

GRUPNI ZADATAK:

Na temelju aristotelovog postulata, načela koja smo sad ovdje izveli na ploču i njihovih rezultata (kao što su poštivanje ljudskih prava i uspješna demokracija) - pokušajte sami stvoriti definiciju vladavine prava od jedne rečenice.

DAJ IM 5 MINUTA

Da čujemo odgovore! (Prozivaš, pitaš ostale imaju li komentara, daš svoje mišljenje, pohvališ najboljeg itd.)

2. AKO TI NIJE OSTALO DOVOLJNO VREMENA, produži dalje i preskoči 1.:

Predavanje svakako mora završiti sa sljedećim zaključkom. Zato je kod procjene vremena dobro biti oprezan i preskočiti broj 1. ako se čini neizvediv.

KAŽEŠ:

Kao što smo zaključili iz današnjih vježbi, vladavina prava je pojam koji obuhvaća zdravorazumska rješenja na česte društvene probleme prisutne u svim društvima svijeta i kroz cijelu ljudsku povijest i budućnost. I unatoč tome što su većini vas odgovori na današnje zadatke bili zdravorazumski i lagani, bilo vam je teško sve ih sklopiti u jednu jasnu jednostavnu jednoznačnu definiciju. S istim se problemom suočavaju moderni stručnjaci i borci za ljudska prava i demokraciju! Iz tog razloga i ne postoji jedna definicija koja jasno prenosi koncept - i posljedično tome mnogi građani ne razumiju što taj pojam zapravo predstavlja "zdravoseljački".

5. DIO: ZAKLJUČAK

(Predviđeno trajanje: 5 minuta)

Zato se nadamo da ste na današnjem predavanju shvatili taj koncept. Nadam se i da ste uživali i da vam nije bilo dosadno. Definitivno ste pokazali spremnost na grupni rad i sposobnost kritičkog razmišljanja i rješavanja problema. Ja sam uživao/la raditi s vama.

Hvala vam svima na sudjelovanju!

KRAJ PREDAVANJA!

ZATVARANJE PREDAVANJA:

(Pozdraviš nazočne, zahvališ se svima, zahvališ se školi, kažeš im da ako ih je ovo zainteresiralo razmisle o upisivanju prava i borbi za vladavinu prava, isto tako da smo mi kao udruga u tom polju uvijek prisutni i da nam se slobodno jave s pitanjima.)

Pozdraviš, zatvoriš predavanje.

elsa

The European Law Students' Association

CROATIA

ROLE CROATIA

REPUBLIKA HRVATSKA
Pučka pravobraniteljica

ELSA ALUMNI
TOWARDS A JUST WORLD - LEADING BY EXAMPLE

FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA

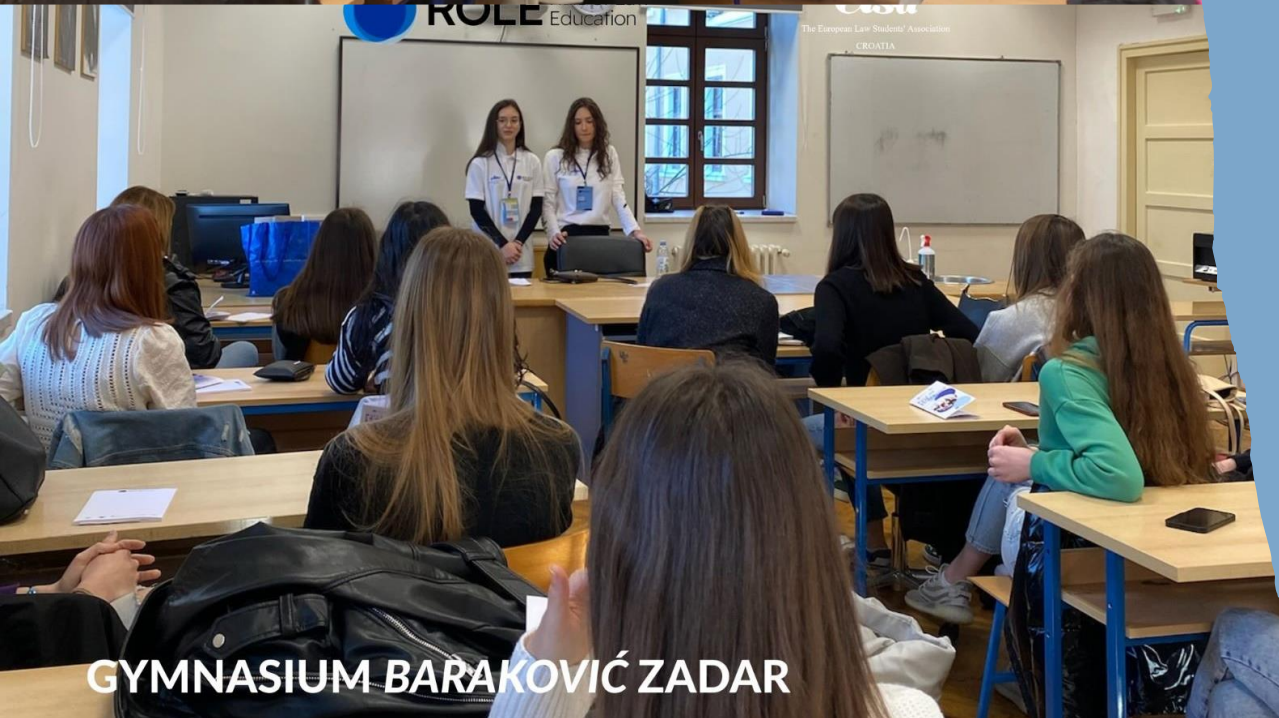
SUMMARY

- 7 secondary schools (4 done), 80-100min sessions
- Multi-level team (structured after the ELS team of the EIT)
- Elaborate training
- 4 crucial partners
- Unique visuals

GYMNASIUM NAZOR SPLIT

GYMNASIUM BARAKOVIĆ ZADAR

SESVETE GYMNASIUM

VISITS

PARTNERS

REPUBLIKA HRVATSKA
Pučka pravobraniteljica

REPUBLIKA HRVATSKA

Pučka pravobraniteljica

Republic of Croatia – *Public Ombudswoman*

- **In our case also an Alumnus**
- **Detailed on-the-field access to ROL situation in particular jurisdiction**
- **General lecture on ROL and modification of curriculum**

ELSA Alumni

- **Especially in this project, don't underestimate Alumni
– they created it and can help you tremendously**

Forum for Freedom of Education

- **Exists in many European countries**
- **Long term partnership – education of teachers, publications**

EUROPEAN COMMISSION – REPRESENTATION IN CROATIA

- **Full financial coverage of the project**
- **First contact of the NG and EC – great for the future**
- **ROLE – perfect alignment with new EC focus program**
  - **ROLE – “gate” to EU funds for the entire group**
  - **Through their new initiative – Team Europe Direct**

TEAM STRUCTURE

TEAM STRUCTURE

Central Organization – National Group

Local Coordination – Local Groups

Trainers – free application

ROLE Training

ROLE Training

ROLE ONLINE TRAINING

ROLE TRAINING WEEKEND

LEARN THE CURRICULUM

ROLE TRAINING WEEKEND

- held 4-5th March in Zagreb
- Lectures on Rule of Law – Public Ombudswoman
- Lectures on didactics and methodics
- **FULL ROLE SESSION SIMULATIONS**

elsa
ELSA ALUMNI

RULE
OF
LAW
E

ROLE
DUBRAVKA
RANIC
ELSA ALUMNI

ROLE Feedback

ROLE Feedback

- Standardized feedback form focusing on individual and general project performance and direction
- Importance – improvement through time

MAKE A
DIFFERENCE.

RULE

EDUCATION

OF LAW

ŠTO KAŽU
PRIJAŠNJI
ORGANIZATORI?

Tommi Kortelainen ELSA Finland

My name is Tommi and I organised together with my trainer colleagues ROLE in Finland last term. We visited almost 10 schools in four different cities. The best thing about ROLE for me was to gain experience in pedagogical skills and to learn more about rule of law. In fact, I got so excited about the concept that I am currently writing my Master Thesis about the concept of global rule of law. I recommend ROLE for everyone who wants to gain more performing skills and to learn more about interesting legal topics!

POSTANI ROLE PREDAVAČ
RULE OF LAW
EDUCATION

ROLE
TRAINING
WEEKEND

4. - 5. OŽUJAK 2023

SOCIAL MEDIA

That's it.
Questions.